

Триголовий барель

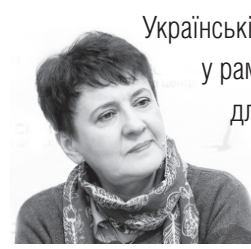
Формування нафтових цін зараз переживає найдраматичніший період за останні десятиліття
» стор. 5

Распутін у спідниці

Корейці змусили свого президента, яка потрапила під вплив ворожки, прийняти рішення про відставку
» стор. 9

У пошуку п'ятого виміру

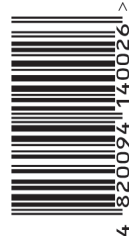

Українські митці готують проект, у рамках якого шукатимуть для Харкова його міську ідентичність та нові смисли
» стор. 3

Україна молода

Середа, 30 листопада 2016 року

№ 153 (5146)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 25,66 грн
1 € = 27,17 грн
1 рос. руб. = 0,3 грн

Важка «ломка»

З початком нового року Україна будуватиме свою пенсійну систему на принципово новий лад

» стор. 4

Малюнок
Володимира СОЛОНЬКА.

Віталій Кличко
мер Києва

«Загальна площа цієї добудови, увявіть собі, — аж понад 800 кв. м. Ми були вражені такими масштабами! Проте вже почався демонтаж, і в найближчі місяці на Будинку профспілок незаконної надбудови не буде»

■ ДОБРОЧИННІСТЬ

Піднятися з колін

Лікарі з Туреччини та Ізраїлю проводитимуть спільні операції з нашими медиками

Ірина КИРПА

Європейська організація охорони здоров'я виділила 60 мільйонів гривень для реалізації в Україні проекту проведення безкоштовних операцій із заміни колінних та тазостегнових суглобів.

Благодійний проект уже стартував у місті Чорноморськ, де пацієнтам проведено десять успішних операцій з установки ендопротезів. А ще майже 90 подібних операцій буде проведено як у Чорноморську, так і у Києві за підтримки медперсоналу з Туреччини та Ізраїлю. До цього медичні операції подібного рівня в Україні були практично недоступні для малозабезпечених людей через дорожнечу імпортованих витратних матеріалів.

— Переговори про реалізацію цього благодійного проекту в Україні йшли тривалий період, тому я щасливий, що, нарешті, наша благородна місія стала доступна для простих людей, — сказав єврокомісар Європейської організації охорони здоров'я Ігор Гендель. — Хірурги-ортопеди з Туреччини вже проводять безплатні консультації для пацієнтів з України, які гостро потребують допомоги. Особливо приємно відзначити той факт, що для допомоги іноземним медикам ми змогли надати послуги перекладачів зі знанням медичної термінології.

Благодійний проект буде реалізовуватися в Україні двадцять років. За цей час у Чорноморську (Одеська область) планують налагодити виробництво ендопротезів вітчизняного зразка, що дозволить у подальшому істотно знизити загальну вартість операцій із заміни колінних та тазостегнових суглобів.

— В Україні досі не було фахівців такої вузької спеціалізації, тому допомога іноземних лікарів дозволить нашим пацієнтам поліпшити якість життя, навіть якщо вони самі з малозабезпечених сімей, — розповіла головний лікар Іллічівської басейнової лікарні на водному транспорті Олена Кузарь. — Лікарі з Туреччини та Ізраїлю не тільки проводитимуть спільні операції з нашими медиками, а й готові організувати майстер-класи для лікарів, щоб вони підвищили свою професійну кваліфікацію.

Абсолютно безплатно отримати послуги досвідчених хірургів з України та Туреччини зможуть не тільки громадяни з малозабезпечених сімей, а й учасники АТО. Для отримання більш детальної інформації необхідно звернутися до приймального відділення Іллічівської басейнової лікарні на водному транспорті у Чорноморську. ■

■ НА ФРОНТІ

Окупанти на кордоні

Росія стягнула до державного кордону з Україною 55 тисяч вояків

Іван БОЙКО

Позиційна війна з російськими загарбниками триває на східному фронті України й надалі. Місцеві маріонетки Кремля тішать себе мріями про те, як вони перейдуть у наступ і розграбують ще й Запоріжжя, Дніпро, Миколаїв, Херсон та Одесу. А доки дурні думками багатіють, їхні руки також не знають спокою і тягнуться до гашеток зброї.

Відтак минулої доби на лінії фронту бойовики 38 разів відкривали вогонь по позиціях захисників України. За даними штабу АТО, більшість обстрілів окупанти зосередили на маріупольському напрямку.

«Російсько-окупаційні війська стріляли з мінометів калібру 120 та 82 міліметри, гранатометів та озброєння БМП по Красногорівці, Широкиному, Старогнатівці, Мар'їнці, Талаківці,

Мар'їнці. По Новотроїцькому, Гнутовому та Мар'їнці вогонь вів снайпер», — зазначають у штабі.

І хоча на інших напрямках — донецькому і луганському — було дещо спокійніше, поранення внаслідок обстрілів отримали п'ятеро захисників України.

Водночас спостерігачі ОБСЄ все ще скаржаться на обмежений доступ до районів розмежування сил — села Петрівського, міста Золоте й селища Станиця Луганська. Причини ті ж, що й раніше: замінування території на окремих ділянках, через що ні вояки ЗСУ, ні тим більше окупанти не можуть гарантувати спостерігачам безпеку.

У свою чергу, Росія продовжує брядати зброєю майже на всій довжині українсько-російського кордону. За словами заступника міністра оборони з питань європейської інтеграції

Ігоря Долгова, Росія стягнула до державного кордону з Україною близько 55 тисяч військовослужбовців.

«Зараз поблизу українського кордону, в безпосередній близькості з кордоном із Росією, Російська Федерація зібрала близько 55 тис. військових, на території України Росія представлена регулярними армійськими частинами в кількості 5-7,5 тис. осіб. У Криму військова присутність російської регулярної армії становить 23 тисячі осіб», — сказав пан Долгов під час Tiger Conference 2016, яка відбулася у Києві у вівторок.

І додає, що лише безпосередньо на адмінкордоні Криму з континентальною Україною розміщено близько 9 тисяч російських окупантів. Також, за словами пана Долгова, понад тисячу російських військових розташовано в Придністров'ї. ■

■ ДО РЕЧІ

Міністерство оборони України стверджує, що в зоні АТО загинуло 2145 військовослужбовців Збройних сил України станом на 21 листопада 2016 року. З них — 691 воїн із числа призваних під час часткової мобілізації.

Таку інформацію наводить Міноборони у відповіді на інформаційний запит сайту «Доступ до правди».

Також у відповіді зазначається, що серед загиблих захисників України — 335 офіцерів і 1807 солдатів і сержантів (старшин). Загальна кількість поранених — 7091 військовослужбовець.

За даними військового відомства, небойові втрати ЗСУ станом на 21.11.2016 року становили 487 осіб.

Зазначимо, що Міноборони наводить дані щодо безповоротних і санітарних втрат у війні з російськими окупантами винятково щодо військовослужбовців ЗСУ. Ці дані не враховують втрати інших силових відомств — СБУ, Нацгвардії, Держприкордонслужби, а також добровольчих формувань.

■ ДЕМОНТАЖ

«Базис» і надбудова

У мерії пообіцяли, що впродовж місяця знесуть скандальну «мансарду» над Будинком профспілок

Демонтаж незаконної надбудови розпочали. Чи закінчать до Нового року?

плінок, у розпорядженні якої перебуває частина даху Будинку, запевняли, що будівництва ніякого немає, а на даху просто ведеться капітальний ремонт. «Там ніякої надбудови немає — триває капремонт будівлі. Ось коли генпідрядник здасть об'єкт, тоді все й побачите», — пояснював голова київських профспілок Валентин Мельник. За його словами, перед початком капремонту було проведено експертизу будівлі. І нібито є висновки, на підставі яких і проводили роботи. Як і саме експерти видали дозвільний документ, Мельник не сказав.

Цікаво, що за самовільну забудову кримінальної відпові-

дальності у нас законом не передбачено — лише адміністративний штраф. Хоч все, що розташоване на вулиці Хрещатик, є архітектурною пам'яткою. Щодо подальшої долі Будинку профспілок, то Кличко нагадав, що будівля перебуває у власності профспілок, тому саме вони й мають знайти кошти на ремонт.

Проте, незважаючи на заяви Кличка, за словами активістів, демонтаж надбудови проходить досить повільно. Буквально через дві години після оголошеного початку знесення на місці подій уже не було жодного будівельника. На відео, знятому за допомогою дрона, на даху Бу-

динку профспілок видно лише невелику купу цегли, піддони і шматки арматури і труб.

Нагадаємо, що у березні 2016 року Вищий господарський суд України відхилив касаційну скаргу підприємства «Господарське управління Київської міської ради профспілок» і залишив чинним рішення судів попередніх інстанцій, тобто зобов'язав столичні профспілки та їхнього підрядника ТОВ «Буджитлопром» знести незаконно зведені поверхи на будівлі за адресою: вулиця Хрещатик, 16.

Відомо, що саме в Будинку профспілок у ніч із 19 на 20 лютого 2014 року стався підпал, під час якого загинули люди. ■

Катерина БАЧИНЬСКА

Колізії навколо Будинку профспілок розгортаються. За вісім місяців після підпаду будівлі, у жовтні 2014 року, над «Профспілками» розпочали будівництво незаконної надбудови. На той момент мерія лише розводила руками, заявляючи, що, мовляв, ніхто не давав дозволу на зведення «мансарди». Проте, незважаючи на обурення і невдоволення громадськості, надбудова таки з'явилася над Будинком профспілок — місцем, де під час кривавих протистоянь на Майдані взимку 2014 року згоріли десятки поранених учасників Революції гідності.

Скандал із кафе «Каратель» «замаскував» на деякий час питання надбудови, і воно відійшло на другий план. Нагадаємо, що в приміщенні Будинку профспілок, на щастя, ненадовго, відкрили кафе із саркастичною назвою «Каратель». Проте, знову ж таки, громадські активісти відстояли історичну споруду, і зараз ресторація не функціонує. Після баталій із кафе дійшла черга і до питання надбудови, яку звів приватний власник. Днями мер Києва пообіцяв, що цей «шедевр» архітектури знесуть.

Віталій Кличко публічно заявив, що незаконні приміщення над Будинком профспілок демонтують упродовж місяця, і вже до Нового року кияни та гості міста не бачитимуть додаткових поверхів на будівлі, де помирили люди. «Ми повинні були пройти всі процедури в судах, за всіма позовами ми виграли, — зазначив столичний голова. — Загальна площа цієї добудови, увявіть собі, — аж понад 800 кв. м. Ми були вражені такими масштабами! Проте вже почався демонтаж, і в найближчі місяці на Будинку профспілок незаконної надбудови не буде».

У свою чергу, тривалий час у Київській міській раді профе-

КУЛЬТПРОСТІР

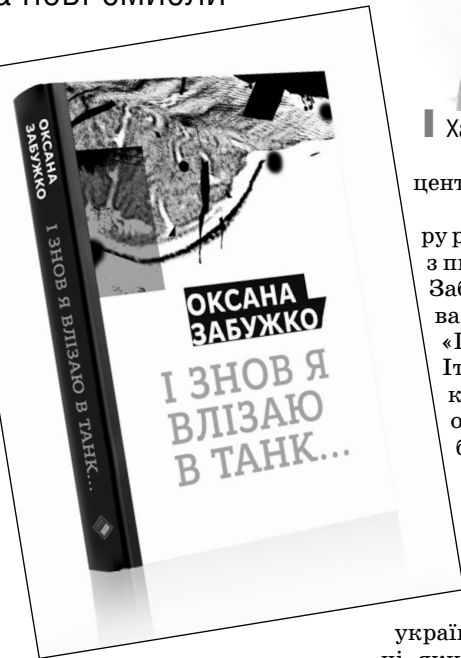
У пошуку п'ятого виміру

Українські митці готують проект, у рамках якого шукатимуть для Харкова його міську ідентичність та нові смисли

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Історико-літературний марафон під назвою «П'ятий Харків» розпочнеться у грудні й триватиме доти, поки знаходиться охочі обговорювати філософські концепції розвитку міста. Назву проекту організатори «позичили» у Юрія Шевельова, який в однойменній статті виклав своє власне бачення слобідського центру.

На його думку, колишня столиця України вже існувала у чотирьох іпостасях, але конче потребує нового формату. «Перший Харків, за словами вченого, відноситься до періоду XII—XIII століть», — каже співробітник Літературного музею Тетяна Трофименко. — Це місто слобідок, хуторів та ремісників. Другий Харків — провінційне та імперське місто XIX століття. Третій — місто 1920-років, періоду ренесансу української духовності, урбаністичної східної України. Це місто Хвильового, Курбаса, Йогансена. Четвертий Хар-

Харків в очікуванні презентації нової книги Оксани Забужко.

центрів духовності».

Пошук п'ятого виміру розпочнеться із зустрічі з письменницею Оксаною Забужко, яка презентуватиме свою нову книгу «І знов я влізаю в танк...». Ітиметься про специфіку інформаційних війн, особливості епохи «розбомблених мізків» та «війни тонкого плану». Далі на запрошення ініціатора проекту письменника Сергія Жадана до міста приїжджатимуть знакові українські та зарубіжні митці, яким є що сказати на задану тему і які хочуть поділитися своїми ідеями.

Майданчиком для дискусій стане в основному Національний університет імені В. Н. Каразіна, що теж не випадково. «Якщо ми прагнемо бачити Харків метрополітним містом Східної України, центром

створення сенсів, то роль університету має вирости», — каже пан Сергій. — А головне — маємо взяти собі за звичку публічні обговорення складних концептуальних питань. Добре, коли в такому обговоренні є розумна сторона людина, вільна від наших власних заїжджених упереджень і стереотипів про самих себе. От тому ми й запрошуємо гостей. Після Оксани Стефанівни чекаємо на Андрія Куркова, Юрія Винничука, Андрія Хадановича, Юрія Андруховича та багатьох інших — пропонуйте, кого б ви хотіли почути й побачити».

Стартовий захід триватиме два дні. Спочатку Оксана Забужко проведе зустріч у галереї «ЄрміловЦентр», а потім презентуватиме свою книгу в інтелектуальному барі «Лакан», куди будуть також запрошені волонтери і бійці АТО, які наразі проходять у місті реабілітацію. ■

Оксана СОВА

У Сухорабівці на урочище відкриття власної молочної ферми запросила одностельців минулого тижня родина Жванко. Компактне сучасне господарство вперше з'явилося завдяки проекту USAID «Партнерство заради інновацій: Розвиток сімейних ферм, об'єднаних у сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи» на базі домогосподарства СОК «Молочний світанок» у Решетилівському районі.

Приміщення нової сімейної ферми розраховане на двадцять голів великої рогатої худоби та створене з урахуванням зоогігієнічних стандартів комфортного утримання тварин. У ньому є автоматична система напування корів, облаштовано кормовий стіл, системи кондиціонування повітря та освітлення, установки для автоматизованого доїння.

Для більшого комфорту тварин застосовуються гумові килимки. За таких умов поголів'я, за планом, повинно ще розширитися принаймні на чверть і значно зросте якість молока.

«Ми не зупинитимемося на одному приміщенні, у майбутньому плануємо

МОДЕРНІЗАЦІЯ

Домашнє молочко з гарантією

На Полтавщині відкрили сімейну ферму за програмою підтримки США

збільшувати їх кількість», — каже власник сімейної ферми Руслан Жванко. — Підприємство планує приймати і молоко від корів, яких утримують інші селяни. Адже на базі господарства працюватиме сертифікована лабораторія для перевірки якості молока».

У рамках згаданого проекту USAID протягом 2015—2017 років ста сімдесяти родинам — переможцям конкурсного відбору нададуть допомогу в реконструкції та підвищенні ефективності господарювання молочної сімейних ферм, повідомляє прес-служба Полтавської

облдержадміністрації. Зокрема, буде розроблено плани реконструкції приміщень для утримання корів та надамо обладнання, що сприятиме підвищенню прибутковості господарювання, скороченню ручної праці, поліпшенню умов утримання тварин та підвищенню якості молока. Бо підтримати домогосподарства, що прагнуть покращити якість продукції та модернізувати власне виробництво, і для яких таке виробництво — єдине джерело існування, надзвичайно важливо не тільки для виробників, а й для споживачів. ■

SOS!

Врятувати фельдшера

Працівнику «швидкої» потрібна швидка допомога

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкаському районному центрі Монастирище Михайла Антонока знають практично всі. Адже він фельдшер. Більше 30 років працював на швидкій допомозі, рятуючи людей. І пологи приймав, і утоплеників витягував із того світу.

Тепер допомога потрібна йому самому. У чоловіка

виявили онкозахворювання. Потрібні кошти на лікування. Щонайменше 120 тис. грн. Про це у «Фейсбуці» написала його донька — Ольга Приймак.

«Допоможіть врятувати батька від раку! У Монастирищі та районі його знають як людину, котра завжди відгукнеться на прохання про допомогу. Але доля приготувала страшне випробування.

Діагноз — високодиференційована аденокарцинома прямої кишки з одичною метастазою в печінці», — пише у розпачі Ольга.

За її словами, прогнози лікарів такі, що при правильному лікуванні можливо стабілізувати і значно продовжити життя батька. Але для цього слід провести довготривале та виснажливе лікування хіміотерапією, радіоопро-

мінням із подальшими операціями.

«На жаль, наша родина не в змозі самостійно фінансово осилити таке лікування. Лише один сеанс хіміотерапії коштує близько 11 000 грн., а їх потрібно більше шести. Окрім цього, попереду дві складні операції, кожна з яких коштуватиме понад 30 000 грн. Отже, на лікування загалом потрібно більше 120 000 грн.», — зазначає Ольга Приймак. Вона каже, що родина буде вдячна за будь-яку посильну допомогу (номери карток у Приватбанку — 5168 7420 2328 8305 Антоноку Михайло Кирилович, 4731 2127 0067 3402 Приймак Ольга Михайлівна). ■

ПІДСУМКИ

Шопо-рай

«Чорна п'ятниця» принесла інтернет-магазинам більше 3 мільярдів доларів виручки

Валерія НАЛИВАЙКО

Один із найбажаніших для шопоманів днів у році, коли ціни на всі товари зменшуються вдвічі, а то й учетверо, так звана «чорна п'ятниця», цього року побив світовий рекорд. За підрахунком фахівців, 25 листопада покупці замовили в мережі товарів аж на 3,34 млрд. дол., що на 21,6% більше, ніж у 2015 році, зазначено у звіті Adobe, що відстежує всі платежі в інтернеті. «Найпопулярнішими товарами серед користувачів мережі були смартфони та планшети», — констатували експерти. За їхніми даними, мобільних пристроїв в інтернет-магазинах назамовляли аж на 1,2 млрд. дол., тобто на третину від загальної суми покупок. Другу сходинку в рейтингу популярності зайняли набори Lego, електроскутери і квадрокоптери.

Феномен «чорної п'ятниці» бере свій початок із 1966 року, коли це словосполучення вперше застосували американські поліцейські. «Чорною п'ятницею» поліція назвала наступний після Дня подяки день у сенсі величезних автомобільних заторів і скупчення народу на вулицях і в магазинах, адже американці вирушали по різдвяні подарунки. Відтоді четверта п'ятниця останнього місяця осені, випадаючи в проміжку з 23 по 29 листопада, є неофіційним, але масовим святом і дарує шопоголікам шалені знижки на всі товари — від 50 до 80 відсотків. Цей день також знаменує початок різдвяного сезону розпродажів. До речі, варто зазначити, що раніше під словосполученням «чорна п'ятниця» мали на увазі обвал ринку золота 24 вересня 1869 року.

Тим часом американська традиція поступово приживається і в Україні. «Чорну п'ятницю» у ролі покупців пережили і кореспонденти «УМ». Рівень черг і тисяєви у магазинах і торгових центрах столиці зашкалював: про те, аби приміряти, наприклад, одяг, можна було тільки мріяти. Черги у примірочні виходили за межі самого магазину. Найсміливіші наважувалися перевдягатись безпосередньо між торгових стендів. А от щодо обіцяних знижок до 80%, то тут спіткало глибоке розчарування, адже ціни у магазинах впали лише на 15-20%. Зрозуміло, що шалених виторгів (через скупість власників товарів на знижки і обмеженість українців у коштах) нашим торговим центрам годі було й сподіватися.

До речі, отримати товари зі знижками можна не лише у «чорну п'ятницю». У мережі інтернет розпродажі були активними ще один день, який має назву «кіберпонеділок» — тобто у перший понеділок після «чорної п'ятниці». Вперше цей термін вжили під час святкових розпродажів у 2005 році. Маркетологи помітили, що мільйони працюючих американців, які не встигли відійти від п'ятничної розпродажної метушні, повертаючись на свої робочі місця в понеділок, продовжують здійснювати покупки через інтернет. Тому, побачивши вигоду, цьому дню було надано офіційний статус розпродажів, що тривають. ■

Андрій Рева
міністр соціальної політики

«Ми сьогодні маємо дірку, зменшення надходжень по ЄСВ в Пенсійний фонд за 9 місяців приблизно на 23 млрд. грн... Ми повинні забезпечити пріоритет у зростанні заробітної плати, але не чиновникам».

Наталія ЛЕБІДЬ

1 січня на країну чекають вагомі зміни: йдеться про поступовий перехід на накопичувальну пенсійну систему і про відмову від солідарної. Солідарну систему ми успадкували від СРСР. Тоді весь пролетаріат дружно «скидався» на Пенсійний фонд, а Фонд утримував пенсіонерів. Але співвідношення вікових категорій було принципово іншим, тому не виникало проблем з тим, щоб п'ятеро робітників годували одного пенсіонера. Зараз усе виходить майже з точністю до навпаки. Україну дуже сильно підвела демографічна ситуація: за останні 20 років ми втратили майже 10 мільйонів населення. І не лише через високу смертність, а й через потужну еміграцію, в якій Україна є беззаперечним європейським лідером. У 2014 році кількість пенсіонерів уперше перевищила кількість працюючих. А в середині 2016-го, за словами заступника голови правління Пенсійного фонду Микола Шамбора, вона становила вже 29% від числа всього населення в Україні. Іншими словами, кожен третій українець нині — пенсіонер. Ситуація складається патова, і вихід полягає в тому, аби змінити систему виплати пенсій. За накопичувальної системи кожен, примітивно кажучи, грає сам за себе, відраховуючи відсоток зарплати на майбутню старість, а по виході на пенсію живе на те, що заробив та відклав у молодості.

Що на нас чекає вже за місяць

З 1 січня 2017 року, у відповідності до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», запускається накопичувальна система виплати пенсій. Це означає, що кожен українець, молодший 35 років, починає відраховувати частину своєї зарплати на майбутню старість. Такі відрахування акумулюються на індивідуальному рахунку, скористатися яким можна буде винятково після виходу на пенсію.

Протягом 5 років — від 2017 до 2022-го — відсоток відрахувань поступово наростає: з 2% і до 7%. При цьому, однак, зберігаються й відрахування на солідарну пенсійну систему. Вони надходять із єдиного соціального внеску (ЄСВ), котрий є основним джерелом наповнення Пенсійного фонду. ЄСВ становить 22% від фонду заробітної плати і сплачується юридичними особами-працедавцями; фізичними особами-підприємцями; особами на виборних посадах; військовослужбовцями та іншими категоріями платників податків.

Таким чином, при одночасному збереженні і солідарної (старої) і накопичувальної (нової) пенсійної системи деяким категоріям громадян доведеться платити більше: від 22% + 2% до 22% + 7% податків протягом найближчих років. Це погана новина, проте іншого виходу в державі просто немає.

Наразі на Пенсійний фонд лягає колосальне навантаження. Україна витрачає на виплату пенсій 17% від свого ВВП. Це — абсолютний світовий рекорд. Держава змушена дотувати Пенсійний фонд, позаяк солідарна система вже давно не покриває й половини потреб ПФ. В Україні, говорить міністр соціальної політики Андрій Рева, проживає 26 мільйонів працездатних осіб. З них працює лише 16 мільйонів. А єдиний соціальний внесок сплачують тільки 10 мільйонів. Ці 10 мільйонів платників податків й утримують 12,5 мільйона пенсіонерів. Чим же тоді займається решта працездатного населення України?

Хтось не працює, бо таким є його власний вибір (і власні можливості). Хтось стоїть на біржі праці (офіційно в Україні зареєстровано 2 мільйони безробітних). Решта займається фрілансом і не сплачує податки, тобто перебуває у тіні. Ось одна з причин зубожіння Пенсійного фонду. Проте є й інші чинники. Минулоріч уряд знизив ставку єдиного соціального внеску до 22%, сподіваючись, що це введе частину робітників із тіні. Але сподівання були марними. Більшість працедавців та найманих працівників продов-

жила практику виплати зарплат у «конвертах».

Середній (а особливо дрібний) бізнес у цій ситуації можна зрозуміти: остаточний вихід із «тіні» для невеличких підприємств дорівнює самогубству. Щоб виправити ситуацію, Кабмін іде на інший (як видається, теж не надто продуманий) крок — заявляє про збільшення мінімальної зарплати до 3200 гривень. Розрахунок тут простий: чим вища «мінімалка» — тим більше відрахувань із фонду заробітної плати на ЄСВ. А чим більше ЄСВ — тим суттєвіше наповнення Пенсійного фонду. От тільки наслідком підвищення мінімальної зарплати може бути доведення до банкрутства малого та середнього бізнесу або масові скорочення задіяних у цій сфері працівників. Однак це вже тема окремої розмови.

Чи буде підвищено пенсійний вік?

Теоретично існує одна дівка, але вкрай непопулярна стратегія для наповнення бюджету ПФ. Вона пов'язана не зі збільшенням ЄСВ або іншим оподаткуванням, а з тим, щоб радикально зменшити кількість претендентів на пенсію. Як це зробити? Дуже просто. Шляхом підняття пенсійного віку, а також збільшення трудового та страхового стажу, необхідного для отримання пенсії. Свого часу такий крок пропонував міністр фінансів Олександр Данилюк.

Однак цей проєкт не знайшов підтримки. Не далі як 17 листопада 2016 року віце-прем'єр Павло Розенко відкинув подібні плани. «Польща знизила пенсійний вік. Це ще один аргумент про недоцільність підняття пенсійного віку в Україні. Переконали, що підвищення пенсійного віку в нинішній ситуації — абсолютно необґрунтована ідея ані з фінансової, ані з політичної точки зору. І я постійно говорю про це і нашим «ліберальним популістам», і експертам МВФ, які безапеляційно пропонують підняти пенсійний вік в Україні», — сказав Розенко.

В одному віце-прем'єр-міністр не має рації: згадувані ним «експерти МВФ» не вимагають підвищення пенсійного віку. Вони вимагають збалансувати витрати на Пенсійний фонд. Тобто від нас чекають або ліквідації дефіциту ПФ, або скорочення дотацій, які Україна перераховує у Пенсійний фонд. Яким саме чином досягне цього наша держава — проблеми самої держави.

Вихід на пенсію у більш зрілому віці дійсно зменшив би навантаження на Пенсійний фонд. Але й водночас дуже сильно вдарив би по рівню життя в Україні як такому. Середньостатистична людина в Україні дуже сильно «зношена» вже у 50-55-річному віці. У цьому

КОПІЄЧКА

Важка «ломка»

З початком нового року Україна трансформуватиме свою пенсійну систему на принципово новий лад

Українські жінки ще мають шанс дожити до пенсії, у чоловіків справи значно гірші.

— докорінна різниця між нами та західними країнами. Надмір соціальних проблем, потреба тягнути другу (а інколи й третю) додаткову роботу, вкрай низький рівень державної медицини призводить до того, що вже зараз 40% наших чоловіків не доживає до 60-річного віку. Принаймні, таку статистику наводить директор Інституту демографії Елла Лібанова.

Жінки — традиційно — тримаються краще. В середньому українська жінка після виходу на пенсію проживає ще 19,9 року. Тоді як частині чоловіків перспек-

ча особа внесе частину внесків не в солідарний фонд, а в накопичувальний. А закінчиться тоді, коли помре остання людина, яка отримувє пенсію винятково із солідарної системи. Як не крути, а менше 50 років тут не виходить. Півстоліття держава буде змушена компенсувати витрати перехідного періоду Пенсійному фонду України.

Як сприйме населення перехід до накопичувальної системи? Питання вельми непросте. Слід зважити на те, що відчуватимуть люди, коли побачать, як знеціню-

бачать у своїх гаманцях пенсіонери в наступному році? Нагадаємо, що зараз вони отримують не менше 1130 гривень, при цьому очікується, що з 1 грудня мінімальна пенсія виросте до 1247 гривень, а протягом наступного року — збільшиться до 1400. Про це говорить і віце-прем'єр Павло Розенко, і глава Кабінету Міністрів Володимир Гройсман.

Чому мінімальна пенсія в Україні нижча навіть за прожитковий мінімум, який становить 1600 гривень? Цьому існує своє пояснення. Річ у тім, що до 2012 року пенсії збільшували на 20% від зростання середньої зарплати по країні, але вже кілька років ця норма закону не діє. В результаті, за даними Міністерства соціальної політики, понад 7 мільйонів українців мають розрахунковий базовий розмір пенсії, менший прожитковий мінімум. Свого часу чиновники підраховували, що для «актуалізації» пенсій буде достатньо індексувати весь розмір пенсії на розмір інфляції.

Однак і цю індексацію призупинили в 2014 році через різкий стрибок цін. Тим часом за два минулі роки рівень інфляції досяг 68,2%. Отже, мінімальну пенсію з 2014 до кінця 2015-го повинні були підвищити з 949 до 1596 гривень. А в цьому році — вже до 1787 гривень (за прогнозом Міністерства економічного розвитку, інфляція очікується на рівні 12%). Однак на даний момент мінімальна пенсія в Україні становить лише 1130 гривень.

Наступного року, обіцяє Прем'єр Гройсман, на погашення дефіциту Пенсійного фонду планують виділити 160 мільярдів гривень. Очікується також, що надходження до ПФ зростуть за рахунок підвищення мінімальної зарплати. Саме це і дозволить підняти мінімальні пенсії на 300 гривень. Не будемо засмучувати Гройсмана тим, що на 1400 гривень (і навіть на 3200 — розмір мінімальної зарплати) прожити в Україні нині неможливо. Півтори тисячі гривень ледь вистачить на те, щоб не померти з голоду. Проте все ж треба почина-ти бодай із чогось. ■

Головний мінус накопичувальної системи полягає у тому, що запрацює на повну потужність така система ще дуже нескоро. Як справедливо каже Андрій Рева, накопичувальна система дасть результат не раніше, аніж за пару десятків років, а вирішувати проблему з пенсіями потрібно просто зараз.

тива відпочити на старості та «пожити для себе» не світить узагалі. Вони, виходить, працюватимуть до самої смерті. Пожиттєві «галереї» не слугуватимуть стимулом, щоб залишатися жити в Україні. Гіпотетично потік емігрантів в разі підвищення пенсійного віку може зрости — люди виїжджати будуть, доки ще матимуть сили почати все спочатку деінде.

Накопичувальна система: плюси і мінуси

Однак повернемося до новачків, які чекають на нас після нового року. Головний мінус накопичувальної системи полягає у тому, що запрацює на повну потужність така система ще дуже нескоро. Як справедливо каже Андрій Рева, накопичувальна система дасть результат не раніше, аніж за пару десятків років, а вирішувати проблему з пенсіями потрібно просто зараз.

Перші пенсії з накопичувальних внесків українці почнуть отримувати тільки через 25 років. Перехідний же період триватиме як мінімум удвічі довше. Він почнеться тоді, коли перша працюю-

ються і тануть їхні заощадження в накопичувальному фонді, якщо національна валюта буде і далі девальвувати. Дуже багатьох ця обставина відверне від накопичувальної системи як такої. Сама її ідея може бути скомпрометована. Чи зупинить уряд падіння гривні і чи доб'ється зміцнення національної валюти — питання окреме. Якби цього вдалося досягти протягом найближчих років, це, безумовно, зняло би частину напруги.

На тлі всіх цих проблем цілковитою дрібницею видається те, що наш Пенсійний фонд не готовий до адміністрування накопичувальної пенсійної системи технічно. Почнемо з найпростішого: в місцевих управліннях Фонду є проблеми з комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням. Крім того, в Україні досі немає єдиного електронного реєстру пенсіонерів. Якщо уряд клопотатиметься про залучення донорської допомоги, технічні проблеми можна вирішити. Якщо ні — ситуація ускладниться ще більше.

І все-таки, повертаючись до дня сьогоднішнього. Що саме по-

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

Нафтові ціни знову серйозно ліхомаються. Наприкінці минулого тижня та початку нинішнього вартість бареля знову почала різко знижуватися. Експерти розійшлися у висновках: розпочався обвал, про можливість якого довго говорили, чи йдеться про чергове коливання ціни. Втім на ситуацію у найбільших нафтовидобувних країнах ці процеси вже вплинули.

І знову донизу...

Січневі ф'ючерси еталонної марки Brent опустилися до показника 47,23 долара за барель. Легка нафта марки WTI коштує 46,05 долара. Таке, навіть на перший погляд, несуттєве здешевлення одразу ж вплинуло на стан економік деяких держав, доходи яких прив'язані до видобутку вуглеводнів. Так, у Росії одразу ж почав коливатися курс рубля — на 0,12 щодо долара та на 0,19 відносно євро. Майже одразу ж американський інвестиційний банк «Морген Стенлі» вніс корективи у власні розрахунки зростання ВВП Російської Федерації у 2017 році — у бік зниження.

Як вважають інвестбанкіри, валовий внутрішній продукт РФ зросте не на 1,4, а на 1,2%. Причому прогноз «Морген Стенлі» зроблений із розрахунку на те, що у наступному році середня ціна нафти Urals — саме цю марку найбільше експортує Росія, і вона є дешевшою за Brent, — зросте до 50 доларів за барель.

Утім, на думку аналітиків, подібна ціна бареля у наступному році є досить малоймовірною. За найпесимістичнішим сценарієм для нафтовидобувних країн, барель Brent у 2017-му може коштувати близько 30 доларів. За оптимістичними — близько 45-46 доларів.

Тим часом експерти французького інвестиційного банку Natixis підрахували, яка ціна на сирі нафту може влаштувати кожну з головних видобувних країн. Так, Кувейту, щоби впасти з бюджетним дефіцитом у 2017 році, буде достатньо, аби барель коштував 47,8 долара. Для Об'єднаних Арабських Еміратів треба, аби ціна нафти була дещо вищою — 58,6 долара. Для Катару — 62,1 долара, для Росії — 69 доларів, а Саудівської Аравії — 79,7 долара. Іран зможе збалансувати свій бюджет при 55,3 долара. Екватору

■ ЧОРНЕ ЗОЛОТО

Триголовий барель

Формування нафтових цін зараз переживає найдраматичніший період за останні десятиліття

У країнах, де нафтова галузь приносить лише прибутки місцевим компаніям, до вартості бареля ставляться спокійно. Але там, де це питання життя і смерті цілих держав, коливання ціни перебуває під невиспним контролем великої кількості лобістів.

для бюджетної гармонії треба ціну 104,6 долара, Венесуелі — 117,5 долара. Лівію може задовольнити лише вартість бареля на рівні 216,5 долара.

«А давайте все-таки об'єднаємося!»

Тим часом ОПЕК демонструє хорошу міну при поганій грі — і висловлює публічну впевненість, що вже за тиждень другий її країни-члени зуміють досягти консенсусу щодо зниження видобутку. Наразі без особливого успіху. Зустріч представників ОПЕК із країнами, що не входять до картелю, була запланована на понеділок, але не відбулася — через відмову брати участь у ній Саудівської Аравії. Чергова спроба домовитися буде сьогодні — у Відні зустрічаються члени ОПЕК і намагаються знизити видобуток до 32,5-33 мільйонів барелів за добу.

Аналітики ринку ставляться до цієї

спроби вельми скептично — хоча б тому, що понеділку зустріч скасували через внутрішні протиріччя самих членів ОПЕК. Такої ж думки міністр енергетики Саудівської Аравії Халед аль-Фалех. За його словами, ринок сам знайде баланс у 2017 році, навіть якщо нафтовидобувні країни не втручатимуться у його роботу. А отже, збереження видобутку на існуючому рівні може бути виправданим.

«Ми стали свідками найгіршого циклу низьких цін за останні 60 років. Цей період продовжується, і ми, можливо, перебуваємо на його фінальному етапі», — оптимістично заявив генеральний секретар Організації країн-експортерів нафти Мухаммед Баркіндо. Хоча, на думку регіонального директора компанії eToro в Росії Павла Саласа, розкол в ОПЕК не подолано і кожна з країн намагається перетягнути ковдру на себе.

Озираючись на Трампа

Якщо країнам-членам ОПЕК не вдасться домовитися до кінця нинішнього тижня, то нафтові ціни можуть суттєво обвалитися. Навіть до 30 доларів за барель. Таку думку висловили експерти MarketWatch. «Насправді це фабрика чуток, яка рухатиме ринок у наступні 48 годин. Шанси на угоду, як і раніше, 50%», — каже сировинний аналітик Saxo Bank Оле Хансен. На його думку, без домовленостей у Відні ціни впадуть до 40 доларів за барель.

На думку аналітика OM Financial Стюарта Айва, відсутність консенсусу може опустити ціну бареля до менш ніж 30 доларів. «Ставки дуже високі, і незвично високий рівень дипломатичної активності говорить про те, що про гарантії угоди поки говорити не доводиться», — стверджує він, додаючи, що у випадку успіху ціни можуть зрости упродовж кількох днів на 5 доларів. Такої ж думки аналітики «Морген Стенлі», наголосуючи, що подібний сценарій особливо вірогідний, якщо сукупний рівень видобутку буде скорочено до 32,5 мільйона барелів за добу.

Утім на сировинному ринку відтепер діє ще один потужний чинник — Дональд Трамп. І від його дій суттєво залежить вартість бареля сирі нафти. Принаймні так вважає головний економіст Європейського банку реконструкції і розвитку Сергій Гурієв. Як відомо, Трамп перед своїм обранням президентом США пообіцяв скасувати всі обмеження з видобутку та продажу нафти — задля стимулювання ділової активності в Америці і зростання кількості робочих місць.

«Якщо ці плани реалізуються, ціни на нафту знизяться. Якщо нічого не зміниться, нафта залишиться приблизно на тому ж рівні, що й зараз», — сказав Гурієв. — Утім наш основний сценарій — ціни на нафту залишаться на рівні приблизно 50 доларів за барель. Існують сценарії, де ціни на нафту зростуть — це сценарії, пов'язані в тому числі з домовленостями між членами ОПЕК і Росією». Але навіть у такому випадку, за його словами, вартість бареля не може бути вищою за 60-65 доларів. «Це консенсус міжнародних фінансових організацій. Пов'язано це з тим, що у Сполучених Штатах існує можливість різкого розширення виробництва сланцевими компаніями», — сказав Гурієв. ■

Володимир РЕПАЛО, журналіст
Київ—Пекін—Київ

Продажі автомобілів у світі гальмують непомірно високі ціни на паливо і мастила. Щоб не стати банкрутом, практично всі автомобілебудівні фірми світу розробляють і випробовують машини з альтернативними двигунами.

Німецькі виробники створили автомобілі, двигуни яких працюють на водні, а їх викиди «чистіші за атмосферу». Японські фірми віддають перевагу гібридним видам приводу. Є також суто електричні автомобілі на акумуляторах. Не відстають і китайські компанії, які розробляють техніку, що за деякими параметрами є найпереводнішою у світі.

«Чорний скакун» на старті

У Західній Європі уздовж автомагістралей встановлено вітроенергетичні установки. Вони можуть заряджати акумулятори подорожніх, адже зупинка в дорозі на 10 хвилин цілком прийнятна. Так багатий Захід стане ще багатшим і чистішим в екологічному відношенні. Китай заробить величезні гроші ще й за рахунок продажу швидкокодируючих зарядних пристроїв, багато подробиць роботи яких місцеві фірми тримають у суворій таємниці.

Свого часу сенсаційною стала поява на автомобільній виставці 2008 року в Детройті китайського лімузіна з так званим «дворежимним» двигуном-гібридом. Журналісти назвали

■ ТЕХНОЛОГІЇ

Електробуси для зеленого міста

Виробники електромобілів готуються до експансії на світовий ринок: після легковиків настала черга громадського транспорту

його «Чорним скакуном», бо це був китайський «хід конем». Китайський «скакун» із бензиновим і електричним двигунами зробив несподіваний для автомобільного світу скачок на вістрі технічного прогресу в автомобільній техніці.

Окрім легкових автомобілів на електричній тязі, китайці вийшли на передові рубежі також у створенні електробусів для міст. На промисловій виставці в китайському Сіані в 2015 р. демонстрували лімузин та міський автобус на електричній тязі. Робоче місце водія нагадує пульт управління космічного корабля. Це був гідний конкурент американській «Теслі», яка вільно продається в Китаї.

Китайська фірма Вуд звернула увагу на міські автобуси, яких у світі дуже багато, вони викидають своїх дизельних двигунів забруднюють навколишнє середовище. Було створено міський рейсовий автобус довжиною 12 метрів, який назвали електробусом. Тільки зарубіжним замовникам за рік було продано до 250 електробусів. Станом на 2013 рік їх було випущено тіль-

ки для Китаю тисячу штук.

Китайці особливо пишаються тим, що з липня 2013 року їхній електробус почав курсувати в Тель-Авіві. Крім того, заплановано закупки китайських електричних мікробусів, які курсуватимуть у приміській зоні Тель-Авіва. Дальність ходу великого електробуса становить 250 км — цього, вважається, достатньо для одного робочого дня. Вночі акумулятори заряджаються упродовж 4—5 годин.

Безшумний — і нуль викидів

Ізраїльська фірма планує упродовж п'яти років закупити у китайців велику партію електробусів на суму 85 мільйонів євро. Електробуси зовсім не забруднюють повітря. За електроенергію доводиться платити тільки одну третину від ціни дизельного палива при тій же кількості перевезених пасажирів. Електроенергія виробляється не при спалюванні вугілля чи нафтопродуктів, а сонячними батареями, які також використовуються для освітлення вулиць. До речі, Китай став одним зі світових лідерів із використання енергії

сонця. Там добре знають про українські розробки в галузі альтернативної енергетики. Завдяки співпраці з Китаєм Тель-Авів може стати першим «зеленим» містом світу. До того ж електробус майже безшумний, у його салоні можна розмовляти пошепки.

Електробус має систему перетворення енергії гальмування на електричну, а при простої може віддавати енергію своїх акумуляторів, наприклад, на освітлення вулиць. Він працює на перемінному, а не постійному струмі, а це докорінно змінює підходи до зовсім нової справи. Електродвигуни розміщені в колесах. Завдяки рівномірному розподілу акумуляторів електробус добре тримає дорогу на поворотах, він безпечніший. Немає на ньому і трансмісії з карданним валом, а це 300 кг зниження ваги. Сьогодні китайський електробус має привід на задні колеса, але легко зробити, щоб усі чотири колеса були ведучими, що добре впливає на поведінку машини на слизькій дорозі.

Спеціалісти відзначають, що

китайці спроектували свій ebus з самого початку як електричний, а не повторили помилку, коли звичайний автобус перетворюють на електричний. Його відразу зробили з невисоким рівнем підлоги, тому нема сходінок, а це дуже важливо для людей похилого віку та інвалідів.

Акумулятори на електробусі залізофосфатні, і вони не виділяють вибухонебезпечної водню при зарядці. Зарядні пристрої можна розміщувати де завгодно, викидів в атмосферу в них немає. Кислотні акумулятори потрібно заряджати в спеціальному приміщенні, подальші від житла, і їх випари шкідливі.

Китай готується до сертифікації електробуса в Європі, де попит на нього величезний. Данія першою закупила китайські машини, а інші країни чекають на сертифікацію. Китайський ebus уже випробували в Голландії, Фінляндії, Данії, Уругваї, Канаді та США. У Європі вони пройшли випробування в Мадриді, Барселоні, Будапешті, Зальцбурзі.

Китайська фірма прочла співпрацювати з німецькою «Даймлер-Бенц», плануючи створити легковий електромобіль для використання як таксі. Можна сподіватися, що європейські замовники зроблять свій внесок у покращення салону та зовнішнього вигляду китайських електробусів, але технічні питання залишаться в компетенції китайських спеціалістів. ■

Олексій Донський
представник Генпрокуратури

«Я незадоволений, багато питань не встиг поставити ще. Частину питань, щодо яких не було підстав для відведення, були відведені. Неможливість почути відповідь не дає можливості перевірити, що Янукович не давав ніяких злочинних наказів».

ВІДЛУННЯ

Втікач, що не відмовився від президентства

У суді Віктор Янукович переклав усю відповідальність за розстріл Небесної сотні на лідерів Євромайдану, радикалів та окремих «регіоналів»

Іван ЛЕОНОВ

Допит утікача Віктора Януковича в режимі відеоконференції, який тривав понад шість годин і завершився пізно ввечері в понеділок, лише додав запитань до цього персонажа. Колишній «гарант» відверто уникав невідгнаних для себе запитань прокурорів, а говорив лише те, що йому приготувала кремлівська пропаганда, а також те, що він такий «білий і пухнастий», який нібито «зробив усе можливе, щоб не пролилася кров». За версією Януковича, кров пролилася через лідерів Євромайдану, які рвалися до влади, радикалів у лавах революціонерів, а також через «внутрішню опозицію» в лавах регіоналів».

Вибачаються та не каються

Утім представник інтересів сімей постраждалих на Євромайдані у справі за обвинуваченням екс-співробітників спецпідрозділу «Беркут» у вбивстві активістів Євромайдану Євгенія Закревська вважає, що під час допиту Януковича слідство усе ж таки отримало корисну інформацію.

«Я вважаю, що ажіотаж навколо допиту перебільшений. Але ті крихти інформації, які ми отримали, також буде використано. Ми також отримали різні підтвердження», — зазначила пані Закревська.

За її словами, втікач не пам'ятає фактів суспільно дуже важливої інформації, тоді як про свою втечу до Росії готовий розповідати годинами. Не конкретизуючи, як саме він потрапив до країни, яка нині є агресором щодо України.

«Янукович навіть не пам'ятає, коли були вбивства, він не знає кількості вбитих людей, інформації про 20 лютого 2014 року не пам'ятає або каже, що не пам'ятає, а от усе, що відбувалося під час його втечі з України, він розповідає дуже ретельно», — дивується пані Закревська.

До речі, в суді Янукович уперше вибачився перед родичами загиблих євромайданівців, хоча вважає, що то не його провина.

Брехня або мовчанка

Водночас представник державного обвинувачення, прокурор Олексій Донський вважає нікчемними і неправдивими свідченнями колишнього президента.

Прокурор вважає, що Янукович не зміг пояснити жодну обставину по справі. Адже він не дав відповідь щодо своїх контактів із кумом Путіна Віктором Медведчуком, помічником президента Росії Владиславом Сурковим, а також нічого не повідомив щодо зустрічі колишнього Прем'єра Миколи Азарова з Володимиром Путіним.

При цьому Олексій Донський зауважив, що слідство має «чіткі докази контактів Януковича і Медведчука (якому він дзвонив 54 рази), точний час і місце зустрічі з радником Путіна Сурковим» тощо.

«Вони зустрічалися у Межигір'ї». Також є докази того, що Янукович знав про зустріч Азарова з Путіним. Вони зустрічалися для підготовки з'їзду в Харкові, який, однак, пішов не так, як планувалося. Також Янукович не пояснив, як потрапив до Єйська. І не надав пояснень щодо свого листа», — сказав пан Донський.

Прокурор нагадав, що з'їзд у Харкові та лист Януковича до Путіна 1 березня 2014 року — це один і той самий сценарій.

Пан Донський наголосив, що ніхто не почув відповіді від Януковича, як він 23 лютого 2014 року о 3.51 потрапив до міста Єйська (Росія), звідки його військовим літаком назад повертали до Криму.

«Я незадоволений, багато питань іще не встиг поставити. Частину питань, щодо яких не було підстав для відведення, були відведені. Неможливість почути відповідь не дає можливості перевірити, що Янукович не давав ніяких злочинних наказів», — зазначив прокурор.

Олексій Донський констатує, що Янукович не відповів на конкретні запитання, а навпаки, або «давав неправдиву відповідь, а коли ж ми конкретизували ці питання, він відмовлявся на них відповідати». До того ж окремі питання

сторони обвинувачення намагалися блокувати захисники Януковича.

«А ви ще Парубія з Луценком допитайте»

Нагадаємо, що на початку допиту Генпрокурор Юрій Луценко оголосив підозру Януковичу в державній зраді й поплічництві Росії в агресії проти України. Утім під час допиту Янукович поводився так, ніби нічого не сталося, а він продовжує бути лише свідком.

Звісно, Янукович не дав прямої відповіді на питання про те, як його рятували росіяни, й лише повторив свою версію про засідку, яку влаштували на нього «радикали», коли він прямував до Криму.

«Фактично нас почали оточувати», — засвідчив Янукович. І додав, що через це він віддав наказ водіям їхати на територію Криму.

Він також розповів, що перед тим, як виїхати з Донецька до Криму 22 лютого, він зустрічався з донецьким олігархом Рінатом Ахметовим, з яким обговорив «події, які відбуваються на той момент в Україні».

Янукович також відкинув твердження обвинувачення про його знайомство з командувачем Південного військового округу збройних сил Росії Олександром Галциним.

«Я ніякого генерал-полковника не знаю», — виправдовувався він. Хоча слідчі ГПУ вважають інакше.

Водночас Янукович закликав допитати ще й лідерів Майдану. Мовляв, було б правильним, щоб їх почули родини потерпілих і загиблих у перебігу подій Майдану правоохоронців.

На його думку, за події в Україні несуть відповідальність не тільки лідери Майдану, а й інші тодішні опозиціонери, що зараз перебувають при владі в Україні.

«Що вони скажуть? Як вони

дивляться на це? Як вони можуть пояснити те, що відбувалося, з чіткої провини, хто захоплював будівлі, з яких снайпери вели стрілянину? Хто охороняв будівлі й не впускав туди людей, у тому числі майданівців? Тут теж потрібні пояснення», — грав роль, написану в Москві, пан Янукович.

«Я, наприклад, не знаю, як були розподілені обов'язки в активістів Майдану, хто за що ніс відповідальність. Що таке, припустимо, комендант Парубій? Хто знає, що він там робив, комендант? А Луценко повинен пояснити, чому він закликав узяти зброю. Його заклик почули і взяли зброю, і почали стріляти. А сьогодні він — Генеральний прокурор», — награно обурився Янукович.

Віктор Янукович переконаний, що Сергій Тігіпко, Дмитро Фірташ і Сергій Львовичкін намагалися зруйнувати Партію регіонів ізсередини. За словами Януковича, під час особистої розмови з Сергієм Тігіпком той підтвердив йому це.

«Він відверто мені кавав: я з вами згоден, Віктор Федорович, але мене схиляє пан Фірташ. І поруч із ним пан Львовичкін, який також грав у свої ігри. І врешті-решт вони зруйнували коаліцію, і врешті-решт вони зруйнували фактично стабільність у країні», — сказав колишній Президент.

На його думку, у «фракції Партії регіонів працювала опозиція й депутати, які залежали від деяких олігархів, вони почали схилятися в бік опозиції».

І наостанок утікач заявив, що «не зняв із себе відповідальності президента».

«Я на сьогодні особисто не зняв із себе цієї відповідальності, я її несю перед українським народом. А що стосується українського народу щодо того, як він до мене відноситься і відноситься, — це справа українського народу», — видала маріонетка Путіна. ■

ОБОРУДКИ

«Посадити» і привласнити

Доки фермера незаконно утримували в СІЗО, його агрофірма опинилася в офшорі

Павло ШЕЛЕСТ
Дніпро

Про цю вражаючу історію «Україна молода» писала ще 6 жовтня 2015 року. Тоді дивом залишився живим 36-річний фермер Руслан Бурденюк. Адже полетів донизу не звідкись там, а з третього поверху будівлі Жовтневого райвідділу міліції міста Дніпро. Тоді все обійшлося переломом ноги у трьох місцях.

Як стверджує Бурденюк, це сталося внаслідок торгугу з боку людей у погонах. Однак численні кримінальні провадження з цього приводу, зрештою, завершилися нічим у зв'язку з недоведеністю таких тверджень потерпілого.

Починалося все того ж дня, 30 липня 2013 року, з того, що озброєні до зубів «тітушки» захопили фермера просто на території його господарства в Солонянському районі, силоміць заштовхали до автомобіля і доставили не кудись там, а до... Жовтневого райвідділу міліції в обласному цент-

Фермер Руслан Бурденюк після звільнення.

рі, з будівлі якого він і «випав».

Однак правоохоронці зайнялися зовсім не зухвалими молодчиками, а самим Бурденюком. Того ж дня його доставили до Жовтневого районного суду, де слідчий суддя Євген Башмаков постановив взяти непокірного під варту.

Тільки пізніше з'ясується, що таке рішення приймав по суті й не суддя, а такий собі громадянин. Адже Євгена Башмакова автоматизована система відбору суддів не визначала, що, згідно з вимо-

гами КПК України, є неприпустимим. Більше того, судовоє засідання відбулося навіть без секретаря. Це й взагалі обставина, яка не дозволяє суд назвати судом.

Однак, незважаючи на таке нечуване віроломство, Бурденюк був звільнений судом з-під варті тільки 19 лютого 2016 року, але дотепер залишається під домашнім арештом, адже від обвинувачення в шахрайстві прокуратура не відмовляється.

Однак «не помічає» шахрайства іншого. Коли після польоту

з вікна райвідділу міліції Бурденюк у лікарні, що називається, балансував між життям і смертю, підприємства, де він був засновником чи співзасновником, хутко переписали на інших людей, підробивши все, що тільки можна.

Коли ж фермер вийшов на довгоочікувану волю, здавалося б, усе почало повертатися на круги своя. Ще у 2015 році прокуратура Дніпропетровської області повідомила про вилучення печаток трьох агропідприємств, засновником або ж співзасновником у яких був Бурденюк. А Дніпропетровський окружний адміністративний суд виніс постанову, якою відновив фермера в усіх правах стосовно ТОВ «Агрофірма «Агростеп».

Однак судовою колегією Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду на все подивилася під іншим кутком зору, своєю постановою фактично передавши 61 відсоток акцій ТОВ «Агрофірма «Агростеп» доволі відомому в області громадянину, брат якого ще нещодавно працював начальником відділу прокуратури області.

Незважаючи на те, що тільки 11 листопада цього року Бабускінський районний суд міста Дніпро постановив ухвалу, якою заборонив державним чи будь-яким іншим реєстраторам здійснювати будь-які реєстраційні дії

щодо внесення змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців стосовно цього ТОВ.

Як «не звернули уваги» служители Феміди і на те, що не деінде, а в слідчому відділі прокуратури Дніпропетровської області наявні матеріали про те, що підписи в реєстраційній картці від 12.10.2012 р. та на довіреності від 12.12.2012 року виконані не Бурденюком Р. В., а іншою особою від його імені. Саме згідно з цими підробленими документами фермер немовби і продав вищезначені 61% підприємства родичеві колишнього прокурора.

А надалі ТОВ «Агрофірма «Агростеп», директором якого була дружина Бурденюка, а деюре власником — його приятель, було переписане на іншого власника з острова Тортуга, тобто в офшор.

Як зазначає Руслан Бурденюк, саме ТОВ «Агрофірма «Агростеп» залишалася єдиним підконтрольним йому сільгоспідприємством із трьох, яке вижило після нечуваних рейдерських атак на нього із заборонням на тривалий час за грати за участі правоохоронців і суддів.

І все це сталося на тлі того, що на Дніпропетровщині на офіційному рівні заявили про рішучу боротьбу з рейдерством, а створення Антирейдерського штабу благословила сесія обласної ради. ■

«Родзинка «Проліску» — чудова природа, компактність розташування, доброзичливість персоналу та чистота».

(із відгуків про санаторій у мережі Інтернет)

Ніна РОМАНЮК
Волинська область

На Волині дедалі розпалюється скандал довкола санаторію матері і дитини «Пролісок», єдиного з трьох місцевих оздоровчих закладів, який за останнє десятиліття зробив потужний стрибок у своєму розвитку. Частина депутатів обласної ради заповзлася позбавитися багаторічної його директорки Валентини Касарди, яка вивела санаторій із занепаду, зробивши його популярним у всій Україні. Хоча навіть неозброєним оком видно, що за намаганням посунути Касарду, яка є депутатом облради, з директорської посади стоїть спроба приборати санаторій до чийось впливових і нечистих рук.

Новий водолікувальний комплекс «Проліска», збудований за кошти Європи.

Смородинова
наливка для... СБУ

Зброєю проти директорки санаторію, який є власністю обласної територіальної громади, стала банальна... пляшка смородинової наливки. Саме її продемонстрував на сесії обласної ради у жовтні голова ради Ігор Палиця із гнівною тирадою про те, що ось такі напої, та ще й без акцизу, продаються, виявляється, у санаторії матері і дитини. І попросив аж СБУ розібратися з цим неподобством. А й справді, такого терориста зловили, що аж спецслужби треба задіявати!

Зізнаюся: кілька років тому, відпочиваючи в «Проліску», сама дегустувала у фітобарі чимало різних смачнющих фірмових настоянок, але на лікувальний процес ця дегустація геть не вплинула. Волинці неабияк пишаться, що мають один оздоровчий заклад, у якому не соромно прийняти навіть відпочивальників з-за кордону. У санаторії матері і дитини «Пролісок», що розкинувся у сосновому борі на межі Волині й Рівненщини, їдуть відпочивати й поправляти здоров'я мешканці з багатьох областей України. Із трьох волинських санаторіїв лікувальна й матеріальна база саме «Проліска» постійно розвивається та оновлюється. У березні 2015-го тут відкрито сучасний водолікувальний комплекс, збудований за кошти Євросоюзу в рамках проекту «Розвиток співробітництва в галузі санаторно-курортного туризму на польсько-українському прикордонні»: транш 1,8 мільйона євро отримала громада селища Грем'яче, на території якого розташований санаторій, а обласна влада співфінансувала лише 10 відсо-

тків цієї суми. На урочистому відкритті нового водолікувального комплексу владі хвалили санаторій, що про нього тільки гарні відгуки, що тут лікується багато «чорнобильців» та інших пільговиків. А через рік раптом усе стало не так. І у всьому винна якась настоянка без акцизу, якою частують відпочивальників у санаторії. Ніби її силою комусь заливають за комір...

Після виступу Ігоря Палиці на сесії у санаторії поїхали перевірки, збиралися депутатські комісії, на засідання яких не хотіли пускати журналістів. Пустили ухід навіть «важку артилерію» — до влади звернулася Спілка воїнів АТО Волині, яка у своєму зверненні детально розповіла про проблеми психологічної реабілітації демобілізованих і негативний вплив алкоголю на психокорекційні заняття. Оскільки воїни проходять реабілітацію і на базі «Проліска», то Спілка просить «терміново вжити заходів щодо запобігання продажу алкогольних та слабоалкогольних напоїв на території санаторіїв, профілактичних закладів Волині, а також в односторонньому порядку розірвати договір із директором санаторію матері і дитини «Пролісок» Валентиною Касардою». Дивно, але раніше Спілку ця проблема не цікавила й не викликала обурення. Вона чомусь мовчала, коли влітку в іншому санаторії, «Лісова пісня», де теж проходять реабілітацію військовослужбовці, алкоголь рікою тик і на території санаторію, і довкола нього. Може, тому, що там керує «свій» чоловік, якого не можна чіпати без команди? Навіть голова облдержадміністрації Володимир Гунчик

■ СКАНДАЛ

Чи не зав'яне «Пролісок» від «УКРОПу»?

Директорку відомого на Волині санаторію попросили «з речами на вихід». Бо хтось накинув оком на заклад?

Валентина Касарда на засіданні депутатської комісії (ліворуч).
Фото з сайту «Волинські новини».

обурювався генделіками у «Лісовій пісні» й обіцяв прикрити ці точки. Та гнів «громадськості» впав лише на голову директорки «Проліска», і то такий «праведний», що відра-

Політичні ігрища

Але не всі повелися на «одобрямс». 29 волонтерських і ветеранських спілок висловили іншу позицію. Вони вважають звинувачення на адресу Вален-

туда ще боїться сама казати вголос: санаторії, які перебувають у власності комунальної громади, давно повинні бути приватизовані. Ось і вся розгадка цього конфлікту. Пробну

Раніше владі хвалили санаторій. А через рік раптом усе стало не так. І у всьому винна якась настоянка без акцизу, якою частують відпочивальників у санаторії.

зу на звільнення, не більше й не менше. Без доган, без суворих доган чи попереджень, а відразу — з речами на вихід. Попри всі заслуги й здобутки, попри роки бездоганної праці. Тепер стало зрозуміло, для чого новообраний голова Волинської ради разом зі своєю «УКРОПівською» командою так добивалися об'єднання громадських організацій воїнів АТО в єдину організацію.

тини Касарди надуманими і необґрунтованими. «Пролісок» прийняв на лікування та реабілітацію понад 300 бійців, і всі задоволені рівнем оздоровлення в одній із найкращих волинських здравниць. І прикро, що політики намагаються використати учасників АТО у своїх меркантильних політичних цілях. На засіданні депутатської комісії один із депутатів облради озвучив те, про що

культу закинули, щоб подивитися, як відреагує громада. Цього разу не вдалося. Треба чекати наступного раунду.

Ще однією з причин немилості до пані Касарди міг стати розкол у фракції «Батьківщини», до якої вона входить. Фактично в облраді виникло дві фракції біло-сердечних, і директор «Проліска» опинилася в опозиційній групі до фракції «УКРОПу»,

який без багнетів з інших фракцій не має більшості в облраді. Центральне партійне керівництво БЮТ делегувало легітимність трьом своїм депутатам, серед яких і Касарда, а заколотників виключили з партійних рядів «Батьківщини».

А схема вже «накатана»...

Хоча «Проліску» до наїздів не звикати. Вісім років тому він відстояв своє майно у судовій тяганині з профспілками. Охочих приборати до рук привабливий шматок обласного майна вистачало і вистачає. Сама Валентина Касарда вважає, що місцеві політики використовують брудні методи для дискредитації закладу, який успішно працює. Депутати Волинської ради не підтримали її проєкт про надання статусу курортної зони санаторію, хоча Ігор Палиця обіцяв допомогти зробити, щоб «Пролісок» став волинським Буковелем. А коли треба було проголосувати за це — «УКРОП» із деякими колегами провалили голосування. Не всім обранцям волинської громади хочеться, щоб оздоровча візитка волинського краю розвивалася й процвітала. Дехто дуже зацікавлений, щоб її пошвидше «угробити» і тоді спокійненько приватизувати за відпрацьованою до автоматизму схемою. І тепер усе залежатиме, як поведеться громада: чи мовчатиме, як раніше, чи битиметься за своє майно. ■

■ МОРАЛЬ І ВЛАДА

Чайник
закипів

Коли ж зірве кришку?

Н. БЕНЗА

с. Новоселівка, Полтавський район, Полтавська область

Після оприлюднення е-деклараций, мабуть, більша частина українців була збентежена й обурена. Мати у власності кілька палаців, а в деяких казнокрадів і десятки квартир у той час, як багатодітні сім'ї туляться у малесеньких квартирках. Хочеться запитати у депутатів, чиновників: чи є межа вашому грабунку? Чи Верховна Рада й надалі буде оплачувати депутатам-мільйонерам винаймання житла, а також випускати їм матеріальну допомогу? А простий людина з такими мізерними пенсіями та зарплатами, з такими тарифами скоро піде старцювати з простягнутою рукою.

Наше село Новоселівка розташоване за 12 км від Полтави. Є в ньому школа, ФАП, лісництво, але знайти роботу в селі зараз важко. Доля села мені не байдужа. От ще недавно була на селі тракторна бригада, ферма, а кілька років тому почали розбирати це все. Я подзвонила в Полтавську обласну раду відповідальному за аграрний сектор Замикулі В. і розповіла про ці неподобства — це ж робочі місяці: зникне ферма і бригада — і куди людям подітися? Ці об'єкти будували наші ж селяни. Вистачило б півгодини, щоб приїхати і розібратися. У відповідь: надсилайте заяву до прокуратури району (!). Дивно чути таке від чиновника, який мав би пережити, чи будуть у селі робочі місця. При хорошій посаді, достойній зарплаті, регулярній премії навіть думати, де будуть працювати люди села?

Поряд, іще ближче до Полтави, був санаторій «Лісові поляни», до якого з'їжджалися відпочивальники і з Молдови, і з Середньої Азії, і з Росії, вже не кажу про Україну. Тепер стоять тільки порожні коробки корпусів. Де ж відповідальні чиновники, хто відповідь за цю пустку? Де ж ваші благородні вчинки на благо людей? Тримаючи руку на серці при виконанні Державного гімну України, а потім не виконуючи обіцянки, дані своєму народові, цей жест перетворюється на пусту показуху лжепатріотів.

Народним депутатам потрібно прийняти закон, який діє в Італії: хай доводять у суді, на які «чесно» зароблені гроші нажили своє фантастичне багатство. Та чи вистачить політичній волі і бажання?

Надра належать народові тільки на папері, а користуються ними олігархи і продають тому ж таки народу за грабінницькими цінами. Скільки ще буде терпіти народ? Чайник закипів. Коли ж зірве кришку? ■

■ ПОЛІТПАРНАС

Тариф

Микола ЦИВІРКО
Київ

Це не пароль, не шифр — над Україною, мовляв, безхмарне небо! — рядок із кількох цифр... І що ще треба?

Кажуть: «Я є народ!» — і солдат, і поет, і повія остання... Наш народ гідний од, а не інструкцій до виживання.

Мрію про Життя гімн!
З космосу вздріти красу Бар'єрного Рифу...
...Радять зробити ремінь тугим
й не дуже гнутися під тарифом.

■ ПИТАННЯ №1

Коли нації відбирає мову

Ідеологія — справа безпеки країни

С. ЛЯХ, ветеран праці,
член Народного руху України

Кам'янське, Дніпропетровська область

Шановна редакціє, щиро дякую вам за натхненну працю в ім'я відродження й розквіту України та української мови. Спасибі, що ви є!

Загальновідомо, що характерною ознакою всіх диктаторських правлячих режимів країн, які реалізують загарбницькі плани, є нищення мови та фальсифікація історії поневолених народів. Чи не найвправнішими, найпідлішими «майстрами» цієї антилюдської огидної справи є ідеологи комуністичного тоталітарного режиму СРСР, який на більшій території України панував із 1917 по 1991 рік, жорстоко придушивши український визвольний рух, знищивши цвіт українського народу масовими політичними репресіями, жакливими голодоморами.

На превеликий жаль, за 25 років незалежності українському народу так і не вдалося повністю розірвати ідеологічні кайдани Москви. Ще 28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла Конституцію України, в статті 10 якої чітко сказано, що єдиною державною мовою в країні є українська мова, а мовам усіх національних меншин надано гарантії всебічного розвитку. Минуло вже 20 років, а реально в Україні в усіх сферах життя, як і за радянських часів, панує російська мова, а українська перебуває в стані бідної наймицьки. Наше суспільство ще не звільнилося у своїй більшості від рабської психології, не пройнялося актуальним питанням українського відрод-

ження. Навіть підступна гібридна війна, розв'язана імперським режимом Путіна, що супроводжується шовіністичним гаслом: «Где слышна русская речь — там Россия!», не спонукає українських громадян зробити належні висновки. Більше того, незважаючи на перемогу Революції гідності, в Україні й донині існує антиконституційний закон Ківалова—Колесніченка! Хоча ВР мала достатньо часу, щоб ухвалити цивілізований мовний закон у відповідності до ст. 10 Конституції України. Ухвалення такого закону і втілення його в життя — нагальна потреба часу, бо, як сказала Ліна Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». Вважаю, що для повноцінного відродження української мови не потрібно чекати вказівок зверху. Варто розпочати із себе. Особисто я раніше спілкувався українською мовою тільки в колі родини й близьких друзів. Але після прийняття горезвісного закону Ківалова—Колесніченка сказав собі «Досить!» і перейшов на спілкування виятково українською мовою скрізь. Спочатку на виробництві, в побуті на мене дивилися, як на дивака. Але незабаром звикли, знайшлися й послідовники. Тобто процес пішов і його потрібно продовжувати, підтримувати.

Зрештою, в роботі ВР є й позитивні моменти. Зокрема, навесні 2015 р. депутати ухвалили два надважливі закони. Це Закон України «Про застосування комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символі-

ки» і Закон України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939—1945 рр.». Позитиву в зазначених законах багато. Вони, крім юридичного аспекту, ще й сприяють відродженню історичної справедливості. По-перше, комуністичний тоталітарний режим 1917—1945 рр. в Україні законодавчо визнано злочинним. По-друге, міста і села України, а також вулиці, проспекти, бульвари, майдани тощо нарешті позбулися комуністичних назв. Заборонено тоталітарну символіку, демонтовано пам'ятники каттам українського народу. Попереду ще важка праця професійних істориків, їх доступ до раніше засекречених історичних фактів.

Важливо відзначити, що у преамбулі Закону «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939—1945 рр.» чітко написано: «Усвідомлюючи, що Друга світова війна 1939—1945 рр., що розпочалася внаслідок домовленостей націонал-соціалістичного (нацистського) режиму Німеччини та комуністичного тоталітарного режиму СРСР, стала найбільшою трагедією людства у ХХ столітті...» Тобто одним реченням спростовується відряду декілька комуністичних міфів. Вважаю, що, відповідно до Закону «Про увічнення перемоги...», щорічно 28 жовтня потрібно на державному рівні відзначати як День вигнання нацистських загарбників з України. Прикро, але, нехтуючи законом, і в цьому році 28 жовтня відзначалося в засобах масової інформації по-комуністичному, як «День визволення України від фашистських загарбників».

Дбаймо про відродження історичної справедливості, сприяймо всебічному розвитку української мови в усіх сферах нашого життя, поважючи мови всіх національностей, що проживають на території України, адже це важливі умови злагоди в нашому суспільстві та розквіту України. ■

■ ДОБРА СПРАВА

Сяйво на моєму городі

Кожному під силу забезпечити себе смачними й корисними продуктами

Хіт сезону — розкішні помідори сорту Східна Пишка, плоди яких сягають кілограма кожен.

чистий екологічний продукт.

Східна Пишка легко і весело росте, навіть за несприятливих погодних умов. Лікарі встановили, що ці плоди мають ще й лікувальні властивості — велику кількість лікопену, антиоксиданту, який запобігає розвитку атеросклерозу, серцево-судинних захворювань, знижує кількість «поганого» холестерину, захищає

клітини організму від руйнування високоактивними вільними радикалами.

Якщо когось зацікавив цей сорт, я із задоволенням вишлю насіння — безкоштовно, бо зібрав його достатню кількість. Тільки прохання: будь ласка, вкладіть до свого листа конверт із маркою та зворотною адресою. ■

Олександр КРИПАК, учений-агроном
Мишурич Ріг, Верхньодніпровський район, Дніпропетровська область

Шановна редакціє улюбленої газети, хочу подякувати усьому Вашому колективу за продовження своїх традицій — робити корисну, потрібну і гарну газету. Щирісінько бажаю кожному працівникові газети і всім вашим рідним міцного здоров'я, а ще — успіхів у такій корисній роботі.

Пропоную невеличку публікацію, яка, сподіваюся, буде корисною для читачів газети, адже чимало з них дякують мені за те, що багато років надсилаю їм безкоштовно насіння. Сьогодні розповім про другий «хліб» — помідори, і хоч це давно відома рослина, але жодна господиня не обійдеться без неї. Маю у своїй колекції понад 600 сортів усіляких овочів та різних екзотичних рослин, але хочу розповісти про один сорт помідорів, який вартий уваги.

Східна Пишка — сорт, який серед розмаїття синього, жовтого, зеленого та інших кольорів веселки пишається своїм насиченим червоним кольором та кілограмовими плодами. Кущ високий — 150 см, міцний, пишний, із неймовірною кількістю гарних, смачних соковитих плодів. Сорт — середньостиглий, але з розтягнутим періодом плодоношення, цвіте і родить до настання перших заморозків. І дуже шкода на них дивитися, коли знаєш, що вночі вдарить мороз і квіточки, які так гарно цвітуть, — загинуть.

З усіх високорослих помідорів перед заморозками зриваю зелені плоди і розкладаю в один шар, зберігаю їх при температурі +3—+5 градусів до Нового року, маючи при цьому

■ КОРУПЦІЯ

Распутін у спідниці

Корейці змусили свого президента, яка потрапила під вплив ворожки, прийняти рішення про відставку

Ігор ВІТОВИЧ

Президентка Південної Кореї Пак Кин Хе, яку підозрюють у причетності до корупційного скандалу, заявила про готовність піти у відставку. Про це вона сказала у промові, яку транслювало місцеве телебачення у вівторок, 29 листопада, повідомляє агенція дpa. За словами очільниці Південної Кореї, вона хоче, щоб парламент ухвалив рішення про її політичне майбутнє. Пак Кин Хе заявила, що подасть у відставку, як тільки будуть підготовлені заходи, які забезпечуватимуть процес передачі влади без виникнення владного вакууму та урядового хаосу.

Мільйон проти однієї

Діяльність Пак Кин Хе схвалюють на цей час лише чотири відсотки мешканців Південної Кореї. Це — найнижчий показник для всіх демократично обраних лідерів цієї країни. Але до відставки пані президент змусили не рейтинги, а масові протести населення з вимогами не лише відставки, а й притягнення до суду.

Скандал навколо ймовірної причетності глави держави Пак Кин Хе до корупції набрав обертів поступово. Але вже у суботу, 19 листопада, на вулиці Сеула з вимогами відставки вийшов один мільйон людей. Останньої суботи, 26 листопада, на вже п'ятій по черзі велелюдний протест на вулиці столиці з гаслами «Арештуйте Пак Кин Хе» та «Киньте Пак Кин Хе до в'язниці» вийшли півтора мільйона людей, та ще близько 400 тисяч — на вулиці інших міст Південної Кореї. Південна Корея не знала таких численних вуличних акцій майже тридцять років — із часів масових виступів за демократизацію наприкінці 80-х. «Очевидно, що Пак Кин Хе — злочинець. Вона не має ні кваліфікації, ані здібностей бути президентом. Вона повинна подати у відставку негайно», — такий загальний настрій корейців висловив один з учасників акції.

У центрі скандалу перебуває близька подруга глави держави — шаманка та ворожка Цой Сун Сіль. Вона втерлася в довіру легковірній пані президентки й отримала над главою держави такий вплив, що фактично керувала країною. Її прозвали «корейським Гришкою Распутіним», адже цей неперевершений пройдисвіт свого часу мав величезний вплив на царицю Олександру Федорівну, дружину російського царя Миколи II. Фаворит цариці (а деякі історики стверджують, що й її коханець) в останні роки правління Миколи II став чи не найвпливовішою людиною того часу.

Керувала й багатіла

Політичний скандал у Південній Кореї вибухнув після того, як наприкінці жовтня журналісти знайшли у сміттєвому баку Сеула планшет із 200 таємними державними документами 2012—2014 років, зокрема 44 чернетками промов Пак Кин Хе. З'ясувалося, що промови президента правила її подруга Цой Сун Сіль. Вона не мала жодного відношення до держслужби. Слідчі підозрюють її у втручанні в державні справи і використанні свого становища задля отримання фінансової вигоди. Погіршив ситуацію той факт, що Цой Сун Сіль є дочкою нині покійного засновника однієї з релігійних сект — політичні опоненти президента заявили, що вона довіряє державні справи людям із сумнівною репутацією. Подругу президента арештували третього листопада за звинуваченнями у шахрайстві і зловживанні владою.

Цой Сун Сіль закидають використання близьких стосунків із Пак Кин Хе для того, щоб спонукати південнокорейські концерни робити пожертви на рахунки заснованого нею некомерційного фонду. Утім ця організація, як підозрюють, насправді мала слугувати власному збагаченню подруги президентки. До того ж Цой Сун Сіль закидають використання впливу на президента діяльність Пак Кин Хе. Нещодавно генпрокуратура Південної Кореї заарештувала та висунула офіційні обвинувачення Цой Сун Сіль та двом колишнім президентським помічникам.

За даними прокуратури, Цой Сун Сіль разом із двома працівниками адміністрації президента змусила понад 50 південнокорейських компаній перерахувати десятки мільйонів доларів у два спеціальні фонди. На думку слідчих, Пак Кин Хе щонайменше знала про злочинні дії подруги і своїх підлеглих і, вірогідно, сама брала участь у них. Прокуратура у зв'язку з цією справою

Президент Південної Кореї

... та її подруга — саме вона насправді керувала країною.

провела обшуки в офісах державних інституцій та провідних корейських компаній, зокрема Державного пенсійного фонду та «Самсунга».

Під роздачу також потрапив відомий у Південній Кореї і світі музичний продюсер та кліпмейкер Ча Ун Тайк, якого заарештували у зв'язку з корупційним скандалом, пов'язаним із президентом країни. На Ча Ун Тайка чекає суд. Його підозрюють у тому, що він використовував свої зв'язки з президентом, щоб вигравати прибуткові проекти. Серед звинувачень є зловживання владою, розтрата майна. 46-річний корейський музичний директор працював із зіркою Psy, чий кліп Gangnam Style став найпопулярнішим в історії Кореї і очолював чарти більшості країн світу, і південнокорейським гуртом Big Bang. Прокурори кажуть, що президент Пак Кин Хе наказувала своєму раднику допомогти пану Ча виграти контракти.

Конституція Південної Кореї не дозволяє притягти до відповідальності чинного президента. Але тепер, коли прокурори на пряму можуть пов'язати її з кримінальною справою, це цілком можливо. Пак Кин Хе у 2012 році стала першою жінкою, яку обрали президентом Південної Кореї. Вона — дочка відомого у Кореї політичного діяча, генерала і президента Пак Чон Хі, якого вбили у 1979 році. Чергові президентські вибори мали відбутися у Південній Кореї наступного року. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Швейцарці підтримали «мирний атом»

Мешканці Швейцарії відмовилися від закриття атомних електростанцій в країні. На загальнонаціональному референдумі з цього питання більше 54% швейцарців не підтримали відповідну ініціативу Партії зелених. Проти цієї ініціативи виступали уряд і парламент Швейцарії, де заявляли, що країна і так поступово закриватиме атомні електростанції, а до пришедшого режиму інфраструктура наразі не готова. Крім того, це вимагатиме великих витрат з державного бюджету. Якби пропозицію Партії зелених прийняли, то три найстаріші АЕС з п'яти, що зараз працюють у Швейцарії, були б закриті вже в наступному році, ще одна — у 2024 році й остання — у 2029 році. Нині на атомних електростанціях Швейцарії виробляється 40% усієї електроенергії країни. Інші 60% забезпечують гідроелектростанції.

Пташиний грип шириться світом

Влада японських префектур Аомори та Ніігата на півночі острова Хонсю прийняла рішення вбити приблизно 327 тис. курей та качок після того, як на місцевих птахохфермах був виявлений штам пташиного грипу H5. У радіусі 10 кілометрів від місця зараження буде заборонено перевезення курей та яєць. На півночі Франції зафіксували новий штам пташиного грипу — H5N8. Міністерство сільського господарства країни підтвердило 20 випадків захворювання диких качок поблизу містечка Марк між Кале та Дюнкерком. У Голландії у зв'язку з виявленням випадків пташиного грипу знищать 190 тис. качок. Окремі вогнища зараження домашньої птиці особливо небезпечним штамом пташиного грипу H5N8 виявлені в Данії, Швеції, Німеччині та Фінляндії. Штам H5N8 було вперше виявлено у Південній Кореї рік тому. Пізніше небезпечний вірус поширився на Японію, Північну Америку та Європу.

У Зімбабве з'явилися нові гроші — «бонд ноти»

У Зімбабве з'явилися в обігу нові гроші, які місцевий центробанк окрестив «бонд нотами», або фактично «борговими облігаціями». Їхній номінал прив'язали до долара США, що з 2009 року використовувався як офіційна валюта в країні. Саме через нестачу американської валюти владі довелося здійснити емсію. Наразі було надруковано 100 млн. «банкнот-облігацій». Опозиція та профспілки мають намір організувати масові акції протесту. Зімбабве переживає масштабну фінансову кризу, що сім років тому призвела до гіперінфляції. Остання змусила владу увімкнути друкарський верстат. Зрештою, коли довелося надрукувати банкноту в 100 трильйонів доларів, від місцевої валюти вирішили відмовитися.

День гніву в Індії

В Індії 28 листопада відбувся День гніву, в рамках якого у великих містах країни, зокрема в Нью-Делі, Мумбаї, Калькутті, пройшли багатотисячні акції проти реформи грошей. Згідно з рішенням уряду, що набуло чинності 9 листопада, запроваджений обмін купюр номіналом 500 та 1000 рупій (приблизно 7 та 14 євро, відповідно) на нові купюри номіналом 200 та 2000 рупій. Обмін можливий лише після зарахування грошей на рахунок. Мета змін — удар по тіньовій економіці та боротьба з корупцією шляхом виведення з обігу «чорної» готівки. Однак опозиція закидає прем'єру, що уряд завдав удару по населенню: обмін триває дуже довго, з великими чергами. Крім того, внаслідок реформи з обігу фактично вилучено 86 відсотків індійської валюти. ■

■ КАТАСТРОФИ

Останній матч відіграли у небі

У Колумбії розбився літак із футбольною командою

Олег БОРОВСЬКИЙ

Чартерний літак «Брітш Аероспейс 146» болівійської авіакомпанії «Ламія» розбився, наближаючись до колумбійського міста Медельїн, повідомляє Бі-Бі-Сі. Серед 72 пасажирів судна були й гравці футбольної команди з Бразилії «Шапекоенсе». Також на борту перебували дев'ятеро членів екіпажу. За першими повідомленнями, вціліли шестеро людей, потім говорили про 13 уцілілих, проте, за уточненими даними, таких щасливчиків — лише п'ятеро. Частини пасажирів вдалося вижити, оскільки при падінні літака не було пожежі.

В аеропорту Медельїна кажуть, що з літака відправляли повідомлення про якусь несправність. А відсутність загоряння при падінні може свідчити, що скінчилося

Літак компанії «Ламія», який розбився.

пальне. Версію про нестачу пального озвучив мер міста Ла Сеха, поблизу якого розбився літак. Повітряна машина розбилася в гірській місцевості, за 50 кілометрів від міста незадовго до півночі за

місцевим часом.

Через погану погоду до місця аварії було важко дістатися.

Мер Медельїна Федеріко Гутьєррес назвав авіакатастрофу «трагедією величезних

масштабів». Бразильська футбольна команда «Шапекоенсе» мала грати у фіналі кубка Південної Америки проти клубу з Медельїна «Атлетіко Насьональ». Перший фінальний матч другого за силою клубного турніру Південної Америки був запланований на середу. Внаслідок авіакатастрофи та загибелі футболістів фінальний матч кубка Південної Америки з футболу відкладено на невизначений термін.

Команда з міста Шапеко вийшла до найсильнішого футбольного дивізіону Бразилії в 2014 році. Минулого тижня вона дійшла до фіналу кубка Південної Америки після перемоги над аргентинською «Сан-Лоренсо». І раптом такий трагічний фінал перспективної команди... ■

Залишки літака.

Тарас Шевченко
великий український поет

«І дуб зелений, мов козак, із гаю вийшов та й гуляє...»

■ ЗАПОВІДНА УКРАЇНА

Володимир КОЛОДЯЖНИЙ, фото Григорія ТЕРЕЩЕНКА.
Херсонська область

Працівник відомої авіакомпанії «Авіалінії Антонова» Олександр Гриценко сказав мені якось: «Я облетів усю планету, але такої красивої країни, як Україна, ніде не бачив!». Я згадав його слова, коли вперше потрапив у Чорноморський біосферний заповідник. Колектив заповідника — вчені, егері, інженери і техніки — зберігають унікальні еталонні фрагменти природи, яким сотні тисяч років. Заповідник простягається вздовж північного узбережжя Чорного моря і є найбільшим у Європі. Його площа — понад 109 тисяч гектарів. По периметру — 500 кілометрів. Чималеньке господарство! Чорноморський біосферний заповідник у своїй основі — це незаймана дика природа. Пам'ятаєте «Загублений світ» Конан Дойля? Щоправда, тут немає хижих велетенських ящерів. Тільки звук пролітаючого літака іноді порушує тишу, нагадуючи про XXI століття. У заповіднику дійсно збереглися островці прадавніх незайманих лісів. Давньогрецькі колоністи, які мешкали тут у V-VI століттях до нашої ери, називали нову батьківщину Гілеєю. У перекладі — «лісисто». Згадується про Гілею і в знаменитій історії Геродота. Крім греків-колоністів, цей куточок нашої прадавньої України бачив і племена скіфів. Пізніше тут мешкали татари і монголи, вершили свої ратні подвиги запорозькі козаки. Сюди їздили по сіль чумаки. Небезпечною була їхня робота. Солонозерна ділянка на північному березі нинішньої Ягорлицької затоки ставала ареною жорстких сутичок між козаками і татарами. На той час сіль виконувала роль білої валюти. Сіль у Північному Причорномор'ї видобували відкритим способом. Потім виробництво занепало, але нині потроху відновлюється. Зараз ця сіль користується в Європі високим попитом. Вона біла з рожевим відтінком. Я скуштував її — справді неймовірна!

Літописці природи

Чорноморський біосферний заповідник підпорядкований Національній академії наук України. Тут працюють зоологи, біологи, географи, ентомологи, іхтіологи та інші науковці. Доктори і кандидати наук, аспіранти ведуть дослідження в основному не в лабораторіях чи експериментальних цехах, протягом року поле їхньої діяльності — весь заповідник. А це — материкова частина та численні острови, вже згадувана Ягорлицька і Тендрівська затоки Чорного моря, Дніпро-Бузький лиман. Дев'яносто років незабаром виповниться Чорноморському біосферному, і весь час українські дослідники, ці справжні літописці природи, ведуть моніторинг екологічних систем.

Це справді чарівний куточок землі української. І люди працюють тут непересічні. Знайомтеся: Анатолій Юрченко, директор Чорноморського біосферного заповідника з 2012 року. Раніше служив у Німеччині. Офіцер. Народний депутат Верховної Ради України 1-го скликання. Був на дипломатичній роботі — Надзвичайний та Повноважний Посол України в Азербайджані.

■ **Анатолію Петровичу, я навів далеко не повний ваш службовий список. Він справляє враження. І ось посада нинішня...**

— Пропозиція очолити заповідник була для мене несподівана і незвичайна. Довго відмовлявся. Я закінчив Українську сільськогосподарську академію. За фахом — зоотехнік і біолог. Кандидат наук. Уже мав солідний досвід господарської роботи. Був на керівних посадах у Голопристанському районі, потім у Херсонській області. Але заповідник — таке неспокойне господарство... І тут далеко не все було гаразд.

Потім я часто хапався за голову і казав собі: «Куди ти вліз?» Але запрягся — треба тягнути! Бо це такий прекрасний куточок природи України, така велична історія. Зараз я просто закоханий у наш заповідник! Допомігав мені й досвід дипломатичної роботи: до нас часто приїжджають знані

іноземні діячі, дипломати. Усі хочуть знати, що ж таке найбільший у Європі морський заповідник, хочуть познайомитися з його природою. Були турки, поляки, румуни, німці. Нещодавно відвідав нас радник американського посольства. Ми приймаємо всіх — із надією на співпрацю. Хапаємося за кожну можливість отримати хоч якийсь грант. Наука наша гине — мізерне фінансування! А значить, таке воно і в заповіднику. Єгер отримує усього 1300 гривень. І робота у нього на кордоні дуже нелегка.

■ **Кордон державний?**

— Ні. У заповіднику кордон — це польова база, на якій проживає єгер. Сюди приїжджають учені для спостережень та досліджень. Таких кордонів у нас одинадцять. Разом із єгером працює дружина — займається благоустроєм. Є там і сторожа. Це не життя на тихому курорті... Це життя на передовій. Кого хочеш можна зустріти: хижих звірів або ще гірше — браконьєрів із сучасною зброєю.

■ **Ви прокинулись. Що вам найперше приходить у голову?**

— Щоб не було пожежі! Дуже важко гасити вогонь на таких масивах. Та й на акваторіях неспокійно: ті ж таки браконьєри чи туристи на швидкісних моторних човнах і вітрильниках намагаються порушити заборонену зону — заради ефектної фотографії.

Телефонний дзвінок перервав розмову. Анатолія Петровича викликали на нараду, і він пообіцяв наступного дня відправити мене на кордон. А поки що з'явилася нагода побачити Чорноморський біосферний заповідник у мініатюрі...

Музей кризі часи

Центральна садиба заповідника розташована у невеличкому історичному містечку Гола Пристань, що на Херсонщині. Місто на березі Конки — одного з рукавів Дніпра — приваблює гостей затишком і мальовничими краєвидами навколо. Чистісінька набережна у стилі 50-х років минулого століття: на ній — скульптурна композиція грізного морського бога Посейдона в оточенні усміхне-

Дикі коні Тендрівської коси.

Куди чумаки

Вовки, що не бояться людей, вільні коні, рожева сіль та інші дива Чорноморського біосферного заповідника

Директор заповідника
Анатолій Юрченко.

них німф. Неподаляк — чумак на волах мандрує в далекі краї по сіль.

Є тут унікальне цілюще солоне озеро і санаторій, де навіть гості із-за кордону лікуються від найрізноманітніших захворювань. Але музейні експозиції еколого-освітнього центру Чорноморського біосферного заповідника — це щось особливе: тут панує наука, багатство фарб рослинного і тваринного світу. Тут ніби відчуваєш легенький морський вітерець і спеку піщаних дюн, чуєш таємничий шепіт вільхового лісу — нащадка того лісу, прадавнього...

А господарює в центрі Людмила Бахтіарова — оповідачка від Бога і знавець багатьох природних таємниць заповідника. І не лише... Знає вона і згубні наслідки недолугого державного господарювання в минулі десятиліття, які тепер ми відчуваємо на собі: засолення і підтоплення земель, забруднення навколишнього середовища. Лише один разуючий факт: після Другої світової війни почалася масова посадка сосни на нижньодніпровських пісках — так званих піщаних аренах. Справа нібито і розумна... Старі херсонці

■ **ДОВІДКА «УМ»**

Чорноморський біосферний заповідник офіційно є Національним надбанням України. У 1983 році заповідник внесено до світової мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО, а це високий міжнародний статус.

У 1972 році в місті Рамсар (Іран) представники різних країн підписали Конвенцію про охорону водно-болотних угідь — місця масового гніздування птахів. Тендрівська і Ягорлицька затоки біосферного заповідника, де збираються величезні колонії найрізноманітнішого птаства, мають статус міжнародних Рамсарських угідь.

Із понад 700 видів рослин заповідника 44 охороняються на державному та міжнародному рівнях. Із них 30 занесено до Червоної книги України, 16 — до європейського Червоного списку, 6 — до Світового переліку видів, які підлягають охороні згідно з Бернською та Вашингтонською конвенціями.

добре пам'ятають, як після сильних вітрів підвіконня у квартирах були засипані піском. Біда — ніщо не допомагало! А сосни закріплювали піски. Та як це робилося?! Сосни добре піддаються механічній посадці. Машина копає лунки, слідом ідуть жіночки: однією рукою вставляють у лунку садженець, іншою — захищеною — сиплять дуст. Отруту. Обід, а руки помити нічим. Витерли об поділ і з'їли хліб із салом. А згодом цих трудівниць, завдяки яким на голих пісках Херсонщини виростили соснові ліси, почала масово вражати онкологія...

Та повернемося у світі заповідні — музейні. Людмила Іванівна розповіла, що головна проблема заповідника — його фрагментарність. До його складу входить майже 15 тисяч гектарів суходолу, з них — п'ять материкових ділянок. Коли я почув їхні соковиті назви, вони прозвучали для мене дзвоном минулих епох: Волижин ліс, Солонозерна, Івано-Рибальчанська, Ягорлицький Кут, Потіївка та Потіївська Стрілка. А де ще почуєш такі назви майже трьох десятків середніх і малих островів, що належать також до заповідника: Бабин, Смалений, Орлів, Тендра, Єгипетські, Кінські та інші... Це з нами розмовляють давні і ближчі пращури: трипільці, ольвійці, скіфи, козаки запорозькі. Навколо заповідних ділянок

існують охоронні зони: вони не входять до складу заповідника, але перебувають під його контролем.

...Ось на музейній фотопанорамі саме ті ліси давньої Гілеї, що ведуть родовід із мороку тисячоліть. Вільхові, осикові, березові, дубові. У Волижиному лісі є дуб, якому за триста років. Чотири чоловіки не можуть його обхопити. Знаєте, чому Волижин ліс? Назва пов'язана з іменем керуючого Волижина, який зберіг від вирубки залишки природних лісів ще наприкінці XIX століття. Я був у цьому лісі: густий, дерева обвиті ліанами. Здається, ось-ось застогне земля під важкими кроками якогось первісного велета...

А степові ділянки заповідника не розорювали понад сто років. Це унікальні місця!

У заповіднику налічується 60 видів ссавців, а в його морських акваторіях — три види дельфінів. Пам'ятаєте, вони теж ссавці... І дуже прихильні до людей: бавляться з нами і, за переказами, не раз рятували потопаючих... А взагалі в акваторіях заповідника мешкають 69 видів риб: ендеміки дельфін-азовка та чорноморський лосось охороняються на міжнародному рівні.

Зараз різні види риб та ссавців потроху зникають. Свого часу був тюлень-монах — дуже рідкісний ссавець. Кажуть,

Красеням-пеліканам тут — справжнє роздолля.

ПО СІЛЬ ХОДИЛИ...

Каракурт охороняє своє гніздо.

нині він зберігся лише у підводних печерах Південного берега Криму. Вчені та егері заповідника ведуть постійний моніторинг китоподібних — дельфінів. Їхні тіла море часто викидає на берег. Бо дельфіни дуже потерпають від забруднень. Ще одна з можливих причин — у Чорному морі є сірководневий шар товщиною до 200 метрів, який досить часто піднімається вгору: тоді гинуть риби, краби, дельфіни. Були свідки, які бачили, що море горіло... Близкавка могла підпалити сірководневий шар. Іноді загадково зезали екіпажі малих суден.

...18 видів ссавців заповідника занесено до Червоної книги України. Серед них два ендеміки (так учені називають рідкісні види рослинного і тваринного світу): смуранчик і сліпак піщаний. У цієї маленької симпатичної тваринки справді немає очей. І не було ніколи. Є й інші цікаві екземпляри. Це... миші. Але не прості, а рідкісні — мишівка степова, яка мешкає у високій траві, та мишакрихтітка — вона буде гніздечка на...очеретині.

Водяться тут і хижаки: лисиця, куниця, ласка. Останніми роками чимало вовків розвелось, які зовсім не бояться людей. Розповсюдились борсуки та річкова видра. Зараз швидко зростає чисельність

дикого кабана та європейської косулі. Я затримався біля опудала грізного кабана. Не хотілося б зустрітися з таким бійцем на вузькій стежці... Узгагалі, усі опудала зроблені надзвичайно вміло. Такий рівень майстерності я бачив хіба що в славетному Національному музеї Індії міста Калькутта. Ніби прочитавши мої думки, Людмила Іванівна констатує: «Я була в багатьох заповідниках Європи. Якість наших опудал дуже висока: майже половину експонатів створив майстер-самоучка Сергій Мілінський».

А птахам у Чорноморському заповіднику — справжнє роздолля, їх тут мешкає понад 300 видів. Тут 90 відсотків світової популяції чайки — мартина середземноморського. Величезні колонії рожевого пелікана. У заповіднику найпівденніше гніздування червонокнижної північної качки — гаги звичайної. Вона прилітає з берегів Білого моря і має найлегший і найтепліший пух. Знову з'явилися стрепет і дрофа — унікальний степовий птах.

Музейні експозиції вразили мене: скільки вміння, таланту вклало його творці, щоб так яскраво показати найбільший у Європі морський заповідник усього на кількох десятках квадратних метрів.

Як там, на кордоні?

Коли я вперше туди потрапив, усе було спокійно. Егері та їхні помічники готувалися до чергового обходу. А це не кілометри, а десятки кілометрів. Транспорту і зброї катастрофічно не вистачає, бензину обмаль.

Ось до кордону підійшла безтурботна сімейка з малими дітьми: хочуть помилуватися красотою заповідника. Егер попередив, що далі прохід заборонений. Трапляються отруйні змії (а плазунів у заповіднику живе аж дев'ять видів — найбільше в Україні). До того ж цього року справжній вибух чисельності отруйного павука каракурта. Укус його можна відразу і не відчувати. Та за 15-20 хвилин почнуться неприємності... Самку каракурта називають чорною вдовою. Коли самець зробить свою чоловічу справу, вона його вбиває.

Виникають небезпеки й іншого плану: цього року егеря покусала власна кішка. Сказилася. Мабуть, побувала у лапах лисиці — їх тут море. Ледве знайшли вакцину, а в Україні з нею — величезна проблема. Страшних наслідків вдалося уникнути...

Та краще про торжество навколишньої природи — вона розкішна цілий рік! Не відірвеш очей від осінньої палітри півострова Ягорлицький Кут. Фантастичне видовище влітку, коли на сході сонця злітають разом сотні рожевих пеліканів, здається, що в небі здійнялася величезна рожева заметіль.

А де ви у нашу машинізовану кіберепоху побачите справжніх диких коней? Не замордованих іподромними перегонами чи ляскомом батога дресировальника на арені цирку. Ось вони — вільні, дикі, з розкішною гривовою, мчать піщаним берегом Тендрівської затоки, легко переганяючи моторний човен із егерями, які пильно оглядають берег — чи все там гаразд, чи не видно браконьєрів або диму... Красені-коні живуть на Тендрівській косі вже багато десятиків років і не знають дотику людської руки. Знають вони лише свободу!

Від полігону шкоди живій природі не буде

Після повернення з кордону знову зустрічаюся з Анатолієм Юрченком.

■ **Анатолію Петровичу, я щойно повернувся із заповідника. Вражений його природною красою. У вас є там свій улюблений куточок?**

— Я вже казав, що закоханий у наш заповідник. Та Солонозерна ділянка приваблює найбільше — своїм ландшафтом, особливою красою. Тут і піщані бархани, і лісові масиви від древньої Гілеї: могутні дуби і старезні групи, терен, особливо коли цвіте. І наша дніпровська береза — більше вона ніде не росте. А коли береза і навколо дуби — як чоловіки біля красивої жінки... І які озера! Душа співає!

■ **Мабуть, коли нині «смульні часи», не одна волохата рука тягнеться до цієї перлини Причорномор'я?**

— У нас постійні проблеми з порушенням режиму заповідності. Колись люди жили тут за рахунок рибальства, випасали худобу, косили сіно, полювали. А зараз на селі безробіття, прибутку немає. Звідси незадоволення. Адже режим заповідності — це певні обмеження. Є речі, категорично неприпустимі. В межах охоронної зони заповідника — у селі Залізний Порт — влаштовано сміттєзвалище, а там така роза вітрів, що все сміття летить у заповідник. Там же розміщені очисні споруди зони відпочинку. У літню пору стічні води потрапляють у заповідну Тендрівську затоку Чорного моря. Крім того, з'явилося багато бажаючих будувати на території заповідного фонду бази відпочинку — для отримання прибутку. Ми більше року тягалися з обласною державною адміністрацією, що дала дозвіл на розробку проекту такого будівництва. У результаті громадського розголосу, звернень учених НАН України прокуратура припинила це неподобство. Що буде далі — не знаю. Влада тисне на сільську адміністрацію. В охоронній зоні заповідника вже звели се-

■ СИВА ДАВНИНА

Кандидат географічних наук, старший науковий співробітник біосферного заповідника Дмитро Черняков цікавився епохою, коли в цьому регіоні мешкали давні греки. Географ — прибічник фактів. Кілька десятиліть тому археологи розкопали Ягорлицьке городище. Тут знайшли залишки складуваних та ювелірних майстерень. Вироби свідчать про високий рівень ремісників. А ще раніше, в 1826 році, коли почалося будівництво Тендрівського маяка, при копанні котлована знайшли давньогрецьке святилище, присвячене Ахіллу.

Неподалік Чорноморського заповідника є долина скіфських курганів. Відомо, що греки і скіфи мирно співіснували. Вели жваву торгівлю.

лица прокурори та судді. Уся ця жаждоба наживи небезпечна для нашого заповідника. У першу чергу пожежами, забрудненням середовища. У заповіднику є кордон імені Пархоменка. Цей егер загинув, рятуючи унікальну природу від пожежі. А ті люди, бачте, що витворяють...

■ **Анатолію Петровичу, ви були послом в Азербайджані: бачили щось подібне?**

— Мені пощастило відвідати їхній гірський заповідник Гюль Гюль. Прекрасний. Ідеальний порядок. Азербайджанці вміють берегти природу. Та хіба лише вони... Я був у багатьох заповідниках Європи: природа там — святе. А подивіться, що твориться у наших Карпатах — лісі гори...

■ **Я чув, що війна на сході України негативно відбилася і на вашому заповіднику?**

— Після окупації Криму ми втратили там військовий полігон. У нас зараз нема полігонів такого класу і розмірів. У радянські часи поруч із нами був подібний, але з розпадом СРСР цю територію віддали заповіднику. Та зараз полігон конче необхідний українським військовим для випробувань. Я сам колишній військовий і розумію, що треба по-державному підходити до важливої проблеми. Компроміс знайдено. Незабаром підпишемо угоду. Полігон буде поруч, але й нам підтримка: військові зроблять дорогу і нададуть протипожежну техніку.

Полігон працюватиме восени — тоді птахи згруппуються до відльоту. Шкоди живій природі не буде. Зберігаємо як можемо... ■

■ АРТ-ПРОСТІР

І проснувся з пензликом у руках

Художні експерименти
Ярослава Стеценка

Ярослав Стеценко.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Ярослав Стеценко увірвався в художній простір, мов свіжий подих. А мистецтвознавці за природний і творчий талант уже встигли назвати його українським Піросмані. Його роботи — і справді хвиля радості серед драматичної напруги. Переглянути виставку Ярослава Стеценка можна перед початком або під час антракту в арт-фойє Київського національного академічного театру оперети.

Публіка з цікавістю розглядає картини. На диво, можна легко, лише трохи увімкнувши фантазію, знайти в образах із картин схожість із живими сценічними персонажами. Особливо близька за духом до робіт Ярослава нова прем'єрна оперета «Графиня Маріца», герої якої немов писані у майстерні художника.

Тільки-но люди бачать дотепні фігури, що завмерли на полотні, аж от вони оживають на сцені, співають, танцюють, а потім знову застигають із незворушним, трохи замріяним виразом обличчя на картинах в фойє...

Скромний, але дуже артистичний і прийнятний у спілкуванні український художник уже встиг здивувати мистецьку спільноту. У світ мистецтва йшов із випробуваннями. Народився Ярослав Стеценко на Київщині. З відзнакою закінчив Ставищенський фізико-математичний ліцей, навчався в Національному авіаційному університеті. Серед захоплень — книги, художня фотографія, скульптура. Розпочинав із приватного бізнесу, який продав і вирушив у творчому пошуку до Індії. І... у 28 років прокинувся з пензликом у руках.

Працює художник у стилі мінімалізм, створює незахищені відкриті образи. Іноді — це сумний Арлекіно чи поважний «Генерал», чи ніжний із квіткою «Закоханий Ведмідь». Свої роботи він підписує просто — Ярослав.

«Лаконічними образотворчими засобами він прагне відкрити завісу свого спектаклю і запросити в нього співбесідника. Так виникає діалог, отой діалог, якого чекають шанувальники оперети, який бере в полон із перших акордів музики та появи акторів на сцені», — пише про роботи Ярослава Стеценка мистецтвознавець Валентина Сфремова.

І дійсно, складається враження, що персонажі його творів нібито зійшли зі сцени або сторінок опереточних лібрето. Вибаглива столична публіка вже бачила його роботи на першій персональній виставці в залі галереї «Митець» навесні, де було представлено півсотні робіт.

Ярослав Стеценко прагне передати унікальність світу і відкрити в простому сюжеті художній образ, доступний для широкого глядача. І це йому вдається. ■

Валентина САМЧЕНКО

Цей фільм знімали у музеї народної архітектури і побуту під відкритим небом «Пирогів», що поблизу Києва, і в... Лондоні (інтер'єрні зйомки). Спочатку консультантом щодо історичної відповідності часу і подій, про які йдеться у цьому ігровому кіно, був Орест Субтельний, автор відомої книги «Україна: Історія», професор кафедри історії та політичних наук канадського Йоркського університету. Йдеться про «Гіркі жнива». Світову прем'єру фільму обіцяють влаштувати у Києві й показувати у кінотеатрах із 23 лютого (це четвер, а саме з цього дня щотижня запускають у нас нові фільми).

У центрі сюжету стрічки, робоча назва якого була «Жнива диявола», — епічна любовна історія молодих людей Юрія (Макс Айронс) і Наталки (Саманта Баркс), що розгортається на фоні політики знищення українців голодом у 1932—1933 роках. У кадрах будуть і Сталін, і Каганович. Юрій — козацького роду. Має діда Івана (Теренс Стемплер), і батька Ярослава (Барі Пеппер). Юнацькі плани одружитися з Наталкою змінює вторгнення більшовиків і переслідування родини і всіх земляків сталінським режимом терору.

У головних ролях знялися Макс Айронс — син відомого актора Джеремі Айронса («Клуб бунтівників» (2014), «Червона Шапочка» (2011), «Біла Королева і Гість» (2013)) та Саманта Баркс («Знедолені» (2012), «Дракула. Невідома історія» (2014)). У ролі Ярослав — Баррі Пеппер, знімався у фільмах «Врятувати рядового Раяна», «Зелена миля», «Поле битви Земля»; у ролі Сергія — Тамер Гассан («Гра престолів»); Івана — Теренс Стемплер («Особливо небезпечний», «Операція «Валькірія»).

У другорядних ролях знялися актори Національного театру імені Івана Франка Остап Ступка та Олександр Печериця (нещодавно знімався у

■ ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Болі і любов винищеного раю

У фільмі про Голодомор «Гіркі жнива» звучатиме музика гурту «ДахаБраха»

Кадр із фільму.
Фото з сайта bhfilms.com.ua

«Століття Якова»). До речі, звучатиме у стрічці серед іншої музика у виконанні гурту «ДахаБраха».

Масштабна картина про український Голодомор створена міжнародною творчою групою. Режисер стрічки — Джордж Менделюк. У нього своя історія, пов'язана із роками Голодомору. Подружка мами померла від голоду в школі. Мамі вдалося із Харкова добратися до Львова, а звідти — уже за кордон. Джордж Менделюк та Річард Бачинський-Гувер є авторами сценарію. Оператор — британець Дуглас Мілсом.

Продюсер стрічки — канадський бізнесмен українського походження Ян-Ігор Ігнатівич. Фільм для нього має особливе значення, бо його родина відчула на собі лещата радянського державного терору і була змушена полишити свою батьківщину. Тож коли Річард Бачинський звернувся до нього з ідеєю і сценарієм фільму, він одразу підтримав цей проект фінансово, розуміючи його значення для поширення правди про Голодомор у західному світі, для нагадування людству про цей страшний злочин. Кошторис фільму — 21 млн. доларів.

«І тут, у столиці Украї-

ни, я з гордістю повідомляю про скорий вихід нашого фільму «Гіркі жнива». Уже в лютому 2017 року перша англомовна стрічка про Голодомор, створена у стилі західних фільмів, демонструватиметься на великих екранах в Америці, Канаді, Англії, Австралії, Німеччині, Іспанії, багатьох інших країнах, у тому числі в Україні», — сказав Ян-Ігор Ігнатівич на презентації фільму в Києві, що відбулася у переддень вшанування жертв Голодомору.

Досі не існувало англомовного художнього фільму про Голодомор, і пересічні люди в англомовному світі майже нічого не знають про цю трагедію українського народу.

«Тепер такий фільм маємо. «Гіркі жнива» дозволять західному глядачеві відчути український дух, українську силу та мужність, дізнатися про людські страждання та нездоланність України», — переконали Ян-Ігор Ігнатівич.

«Я народився в Україні. На землі, що могла стати раєм, — так починається трейлер фільму «Гіркі жнива». Його назва має і в англійському, і в українському прочитанні конкретне й узагальнююче значення: бо жнива — це не лише збір урожаю, а й результат. ■

■ ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

**Контекст відповідає істині
Людмила Гриневич, науковий консультант фільму:**

— Для мене велика честь, що мені вдалося долучитися до цього проекту. Але я б хотіла згадати світлу пам'ять Оресту Субтельному. Фактично ціле покоління людей виросло на його книзі з історії України. І саме він мав би бути головним консультантом цього фільму, але, на великий жаль, він рано пішов з життя.

Я, як фахівець, працювала надзвичайно ретельно разом із продюсером Яном-Ігорем Ігнатівичем. Незважаючи на те, що жанр фільму художній, все, що стосується історичного контексту в кіно, відповідає істині.

Сюжет побудовано на історії кохання двох молодих людей, їхній долі, яка розгортається на тлі подій колективізації і Голодомору. Усі етапи, які пройшла наша країна, показано через долю цих людей; фактично йдеться про те, як комуністична влада ламала життя українського народу. Вдячна авторам сценарію, що прислухались до позиції фахових дослідників. Вони прагнули наукового знання і постійно цікавились навіть дрібними деталями: одяг, побут. Усе у стрічці строго дотримано в контексті сучасного наукового бачення.

**Епізоди відлюнують
із розповідями бабусі
Олександр Печериця, актор:**

— За два місяці до Революції у 2013 році мені запропонували роль звичайного простого українця у фільмі. Фільм знімався у декількох країнах, мені пощастило брати участь у зйомках у двох — Україні і Англії. У мене було декілька днів зйомок інтер'єрів у Лондоні та у Києві, у музеї «Пирогів». Більша частина моїх сцен на знімальному майданчику була з Максом Айронсом, він був моїм партнером, побратимом, другом. Було показано лінії двох історій, двох родів.

Багато епізодів, які я прочитав у сценарії, відлюнують із тим, що колись розказували мені бабуся і дідусь про ті страшні часи Голодомору.

Вдячний авторам проекту, що запропонували мені роль у цьому фільмі, і ще й тому, що на знімальному майданчику я зустрів своє кохання. Моя дружина — виконавиця однієї з епізодичних ролей. Через деякий час після зйомок ми побралися і розписалися під тим самим деревом у Пирогові, де і познайомилися.

Записала Анастасія СЕМЕНЧУК.

■ ПРОКАТНИЙ СТАН

Шпигунки теж кохають

Краса взаємин у новому фільмі оscarоносного
Роберта Земекіса

Валентина ГРИГОРЕНКО

У новому фільмі «Шпигуни-союзники», що цього тижня виходить в український прокат, оscarоносний режисер Роберт Земекіс зробив ставку на красу: улюбленці мільйонів Бред Пітт та Маріон Котіяр відтворюють на екрані надзвичайні почуття своїх героїв. У стрічці — максимум небагатослівних емоцій і мінімум масових сцен та спец-ефектів.

Починається історія у 1942 році, у Марокко. У тилу нацистів офіцер британської розвідки Макс Ватан (Бред Пітт) зустрічає чарівну Маріанн Босежур (Маріон Котіяр). До її минулого виникає питання. Втім спільна операція зі знищення посла об'єднує двох шпигунів, між якими з пер-

шої зустрічі виникла іскра почуттів.

Красиве одруження, народження дитини під час бомбардування, маленька Анна, яка ще більше об'єднала двох люблячих людей... Але спецвідділ шпигунів докопався до справжнього минулого Маріанн. Чоловік — усупереч наказам — намагається його спростувати. Але бажане не є правдою: його дружина і матір його дитини — шпигунка ворога... Макс має її знищити, інакше — знищать обох...

Війна у фільмі — лише тло. Хоча, коли глядач заглиблений у емоції героїв — і лунає вибух, половина залу здригається.

Кінострічка заснована на реальній історії про двох найманців, які закохалися один в одного під час місії з ліквідації ні-

Красива сім'я зі шпигунською історією.
Фото з сайта kinoafisha.ua.

мецької верхівки. За словами сценариста Стівена Найта, він дізнався цю історію, коли йому було 21, а потім вирішив втілити її на екрані.

До речі, це четвертий фільм для Бреда Пітта, де дія відбувається під час Другої світової війни. Раніше він знімався у фільмах: «Безславні виродки» (2009), «Поша межам» (2009) і «Лютя» (2014). Для Маріон Котіяр це другий фільм про Другу світову війну, до цього вона грала у фільмі «Ліза» (2011). ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України;
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова; Фонд сприяння розвитку мистецтв;
газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

МИНУВШИНА

Тисячоліття «примусу до миру»:

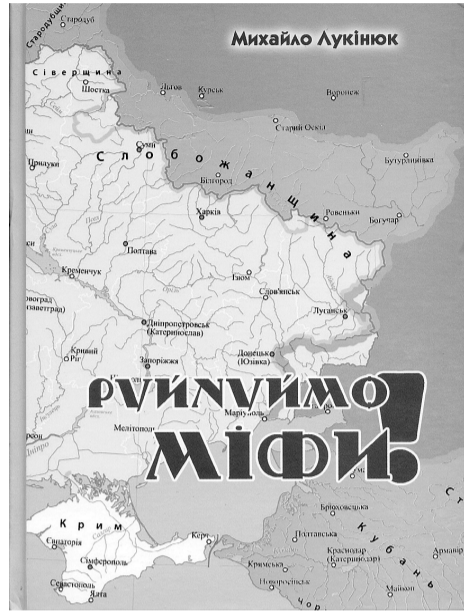
пам'ятка русо-ватнику

Костянтин ДИКАНЬ

Співжиття в комуналках і бараках — гостра тема російської літератури. Її гумор (насправді, сміх крізь сльози) мало кому зрозумілий: на Заході комуналки споконвіку відсутні; на Сході — культура інша. Тому лише на Росії радять, обираючи житло, вибирати сусідів. Земля — велика комуналка, де сусідів (здебільшого) не зміниш. Українцям (і не лише їм) не пощастило з мешканцями шостої частини суші: її насельники у сусідів не вчаться й на них не зважають. Позаяк сусіда-хама не можна навчити — лише провчити. Так учить власне російська література.

Березнем 2011-го президент РФ Медведєв указом призначив на 2012 рік святкування 1150-річчя зародження російської державності. На Росії дискусії відсутні: що б там не писали малі й великі енциклопедії, соловйови, ключевські й інші мавродіни про зародження великоросійської народності в XIV—XV століттях, та якщо царьонки сказали — то так тому й бути.

Тисячоліття для великоросів (читай московитів, москалів, кацапів) видалося трудомістким. «Тиха, мирна, безкровна, безкровна експансія» (на думку російського белетриста Анатолія Ананьєва, московіти — споконвічні культуртреґери) була ланцюгом «допомоги російськагаварящім», «спасіння православному», «відновлення конституційного ладу», «проведення антитерористичних операцій», «забезпечення вільного волевиявлення» та «примусу до миру». Кожна з ланок цього ланцюга має назву: «взяття Казані», «присмирєння Новго-

рода», «освоєння Сибіру», «упокорєння Кавказу», «освічення туземців Середньої Азії», «приєднання Криму», «повчання Батурина»... Всіх не згадаєш. Нині — «рятують єдинокровних братів в Алеппо».

Клію — ще та муза. Неодноразово доводила, що люди — нікчемні учні, й історія їх нічого не вчить. Та нехтувати її уроками не варто. Хоча постулати, що історія — це минуле, обернене в майбутнє, а більшість прогнозів не справджується, — наразі не в тренді, пам'ятаймо, що золотий ключик від потаємних дверей прийде твого тримає саме Клію. Хто як дешифрує катрени Нострадамуса, кожен на свій лад трактує пророцтва Ванґи, та ніхто в здоровому глузді, знаючи історію московитів, не кликатиме їх

до своєї оселі; навіть — у гості. Надто дорого, брудно й гидко.

Крім чужих земель, душі не чують на Росії й у чужинецькій історії. В сенсі «днів минулих анекдоти». Полубляють у притаманному для себе стилі: «було ваше — стало наше». Причому шанують так завзято, що з часом і самі віряють у те, що вигадали, тобто, що поцуплене було споконвічно московським. А що імперія вміла примушувати вірити в історичні легенди, то нині відрізнити правду від брехні не так-то й легко. Навіть Дмитрій Ліхачов (тіпа академік-гуманіст) цілком ілюструє це, коли пише: «Сибір завойовано в пошуках ідеалу свободи».

Черговою спробою розділити мух і котлети в історії Московії є книга Михайла Лукінюка «Руйнуймо міфи! Полемічні нотатки до українсько-російської історії з окремими фрагментами з дискусії автора в інтернеті» (К.: Український пріоритет, 2016). Тема не нова. Зайве згадувати імена немосковитів, які висвітлювали таємниці Країни Моксель та її відробність від України/Руси, котру підмітив навіть Кучма: «Україна — не Росія».

Тож чи варто марнувати час на читання спростувань різноманітної маячної московських авторів про минуле двох різних народів і держав, об'єднаних понад три століття в одну імперію? Надто, що літературних родзинок цей жанр не передбачає. Зрозуміло ж: інтереси коня і наїзника, колонії й метрополії — різні. Тому були, є й будуть штатні пропагандисти «спільної коліски трьох братніх народів», «громадянської війни», «добровільного воз'єднання», «українсько-німецьких буржуазних націоналістів», «прирізання до України російських земель» і т. ін. По-перше, всіх не переко-

наєш. По-друге, переконувати вовків любити овечку — все одно що сточувати стовпа на олівця: роботи — багато, толку — мало. В результаті ж навіть серед українців знайдуться толочки, котрі толочать воду в ступі стереотипів, які позирно є «очевидною інформацією».

Михайло Лукінюк вважає, що послідовно деміфологізує антиукраїнські вигадки царату, московсько-большевицького режиму та постсовка. Для спростування численних фантазій він спирається на широку джерельну базу — 17 сторінок петитом, серед яких і знані монографії, і газетні статті, і нормативно-правові документи різних епох і держав.

Звісно, більшість освічених українців для себе відкриють небагато: левова частка порушених автором тем їм добре відома. Хіба подеколи аргументів під рукою бракує. Тож для дружньої полеміки книга стане в нагоді. На лихо, з московітами дискутують не моєво фактів, а силою зброї. Відтак і цільову аудиторію я би визначив як школярі та шкільні вчителі. Втім про її користність для істориків, аспірантів, українців ліпше судити їм.

Надзвичайно важливим джерелом інформації, що ряєні лакунами провалів і викривлень, що зазначає й автор, є англомовний сегмент інтернету. Дійсно, хто краще за нас повідає світу про величну історію наших пращурів, про русофільську політику Шагін-гірея та її трагічні наслідки для кримських татар, унаочнить відмінності між українцями-русами й московітами-росіянами? До того ж поза сумнівом, що молоді люди швидше звернуться до інтернету, ніж прочитають Г.Федотова: «Увесь процес історичного розвитку Русі став зворотним західноєвропейському: то був розвиток від свободи до рабства. Рабство диктувалося не примхою влади, а новим національним завданням: створення Імперії на убогому економічному базисі. Тільки крайнім і загальним напруженням могла існувати ця убога, варварська, нескінченно розширювана держава... в якій не могло бути місця свободі».

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Подорож крізь відчуття і людей:

необхідне підкреслити

Олег КОЦАРЕВ

У видавництві «Смолоскип» з'явилася нова поетична книжка. Це — збірка «Необхідне підкреслити» цьогорічної лауреатки літературної премії цього ж видавництва Вікторії Дикобраз. Авторки, вже добре знаної любителям сучасної української поезії покоління 2010-х років.

Молода поетка в своїй творчості легко поєднує психологізм і філософські роздуми з класичними емоціями любовної лірики, з актуальною сьогодишньою соціальною проблематикою. Робить усе це дуже ритмічно й динамічно, в швидкому темпі переставляючи картинки, з яких складаються її вірші, немов сцени у відеокліпі. Удаючись також до всіляких цікавинок у плані наголосів, розташування слів, співзвуч та іншої, сказати б, «технічної» тканини поезії:

*Ти така невимовна, Анно,
ти вся з недомовок,
хвилюєшся, мов сама море,
а море може і не знає твоєї правди. Куди йому,
в нього бері-береги чатують птах'и,
патрулюють собаки.*

І ти по коліна в піску, по долоні в піску, по сер...

Це безнадійно, бездіяно, безглуздо,
А!

Одним із головних мотивів творчості Вікторії Дикобраз є подорож (у попередній її книжці мандрівного матеріалу, можливо, навіть було це більше, ніж тепер). Подорож із усім багатоманіттям трактування цього явища. Подорож як очевидний знак нашого часу (хоч соціологи й кажуть, що небагато українців регулярно мандрують, але навряд чи вони заперечать, що це відносно, і раніше люди в нас мандрували ще менше). Подорож, яка може бути авто-стопом; наприклад, отаким:
До Львова від Рівного ніч повільного

льоту.

*Від Львова до Рівного — ніч
стрімких перескоків
від ОККО до ОККО.
Та так, щоб чіплятись фур —
то, напевно, менше.*

*(...)
Доки ти мислиш, над полем усе
відбіліло,
тепер протинають полотна
пташині крила,
впивається в шкіру роса і ще трохи
млосьно
від радості досягання своїх
кордонів,
від радості оминання митної
служби.*

*Вихід назовні теплим собачим
лазом.
Виліт назустріч схожий на заклик
дружби.*

*В мене порожні кишени, цупкий
наплічник.
Підбери по дорозі, шеф, маю що
розповісти.*

Досить самозанурена, метафорична і субкультурна позиція Вікторії Дикобраз саме в контексті подорожі трохи несподівано проникає у спільну, суспільну сферу. Мандрівникові ніде дітис від людського світу, навіть коли він спостерігач. Отож у багатьох віршах книжки «Необхідне підкреслити» з'являються картини життя в час війни. Передовсім це «гуманітарні» образи. Солдати. Загиблі й поранені. Родичі загиблих і поранених (тут поетка говорить головню від імені жінок, і цей жіночий голос на війні — річ важлива, нерідко в культурі ігнорована, відсовувана на задній план). Зрештою, сам настрій і стан тривожних днів, розчарувань і віри в людину. Десять усе це виливається у рефлексію:

*Соснами, соснами, соснами траса
тягнеться
крізь блокпости, крізь туман,
крізь чади і ріки.
Гарно казати, що це залежності!
Зараз гарно.
Страшно зізнатися: схід тобі дико
ближчий.*

Адесь — емоційно напруженою стилізацією під фольклорні мотиви:
*Солдатики, ай, солдатики,
загубила я поміж вас братика.
Може, бачили? Може, приносили?
В нього руки ще білі від голосу,
яким я із ним процалася...*
Як і в житті, у поезії Вікторії Дикобраз війна залишається важливою, неодмінною та болючою, але, на щастя, не єдиною темою. Знаходиться чимало реалій, здатних надихнути поетку на сюжет, метафору чи ефектну фразу на кшталт «Осінь як супермаркет, що працює лише вночі: / тут своя публіка». І, що важливо, Дикобраз уміє бути різноманітною (навіть попри характерну, часто однотипну риторіку).

Окремо можна згадати про оформлення книжки «Необхідне підкреслити». Ним займалася сама авторка. Результат її роботи мінімалістичний, концептуальний і цікавий. Це, відповідно до назви, підкреслення певних важливих рядків. Це геометричні ігри з деякими текстами, що з'являються на окремих сторінках, ніби ілюстрації. Це вигадлива нумерація. І все разом має стати важливим внеском у підтримання й утвердження вже існуючого та стійкого, але ще не всім знаного образу Вікторії Дикобраз як помітного та стильного персонажа сучасної культури.

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk@meta.ua

РЕЦЕПТИ

Утримуватися від надмірностей — не голодувати

Кулінарні нотатки Пилипівки у морозну пору

Тетяна ЗІНЧЕНКО

От і дочекалися Різдяного посту, а це значить, що скоро — найважливіший День народження на землі — народження Сина Божого. І буде смачна кутя, запашні узвари, пухкі вареники і ціле м'ясне роздолля, а наразі — хороши час підготувати себе, своє серце, думки та тіло до Величного Свята. Це буде гармонійний процес занурення в себе, відкриття нових смаків, відчуття свого тіла повністю — необтяженого надмірностями, легкого і натхненного.

1000 і 1 причина любити перші страви

Серед цих причин такі: вони дуже смачні; щоразу грають різними смаками; зігрівають і створюють відчуття зашишки; барвисті й привабливі; корисні; швидко готуються. Цей список можна продовжувати ще дуже довго, і піст при цьому не внесе в перелік жодних коригувань. Скажу відверто: пісні перші страви мені особисто подобаються набагато більше, ніж скоромні, бо вони хоч і наповнюють шлунок, але не створюють при цьому важкості й не обтяжують ні тіла, ні голови. А на смак — не відрізати від тих, що з м'ясом і жирами. Особливо якщо поставитися на славу.

Ну що, здавалося, нового ми відкриємо собі в борщі з квашеною капустию? А ви спробуйте — і побачите! Приготуйте для цього один буряк, чотири столові ложки квашеної капусти, 5-6 сушених грибів (або трошки більше печериць), цибулину, морквину, по столовій ложці борошна і томатної пасти і спеції за смаком.

Гриби добре промиваємо кілька разів і варимо до м'якості. Виймаємо їх із бульйону й дрібно ріжемо. Обсмажуємо гриби в олії. В олії пасеруємо нашатковану соломоку квашену капусту, моркву, цибулю, буряк. Коли овочі трохи просмажаться, додаємо столову ложку борошна. Викладаємо овочі в каструлю, заливаємо грибним бульйоном. Додаємо томатну пасту, перець і лавровий лист, гриби й варимо ще 30 хвилин. Посипаємо все зеленню петрушки.

До такого борщу дуже пасуватимуть пампушки! Ваш обід точно буде незабутнім, а те, що він пісний, ніхто навіть і не помітить.

Треба буде 400 г борошна, 30 г дріжджів (свіжих), склянка води, столова ложка цукру і 2-3 — олії, трошки солі.

Для соусу: 2-3 столові ложки оцту, часничина, 3 столові ложки олії та сіль.

У двох третиinah склянки теплої води розводимо цукор, дріжджі, сіль. У 100 г борошна додаємо цю воду й замішуємо густе тісто. Ставимо тісто в тепле місце, даємо йому піднятися. Додаємо в нього решту борошна, води й олії. Добре вимішуємо і знову даємо підійти. З тіста формуємо невеличкі кульки завбільшки з горіх, випікаємо в духовці при температурі 150 градусів до готовності.

Готуємо соус. Чистимо часник, вичавлюємо його. Додаємо оцет, олію й сіль. Усе розтираємо, добре перемішуємо й поливаємо соусом пампушки перед подачею на стіл.

У ті дні Пилипівки, коли дозволяється риба, варіть борщ із рибою!

На півкілограма риби треба буде: буряк, морквина, корінь петрушки, цибулина, 3 картоплини, 100 г капусти, половина болгарського перцю. Зубчик часнику, зелень (кріп, петрушка, зелена цибуля), столова ложка томатної пасти, 2 столові лож-

Голубці бувають і пісні.

ки олії, 2 лаврові листки, 3 горошини запашного перцю, чорний мелений перець, цукор і сіль за смаком.

Рибу почистити, помити, порізати порційними шматочками і обсмажити в розігрітій олії з усіх боків. Додати томат. Буряк нарізати соломкою, моркву потерти на крупній тертці, картоплю порізати кубиками. Нашаткувати капусту. Болгарський перець порізати невеликими кубиками, червоний гіркий перець — дрібно. Дрібно порізати цибулю, зелень і часник. У холодну воду опустити буряк, цілий корінь петрушки, лавровий лист і запашний перець, довести до кипіння і варити на повільному вогні без кришки приблизно 30 хвилин, поки буряк не повітлішає. Додати в бульйон картоплю, цибулю і перець, накрили кришкою і варити 10 хвилин. Потім покласти моркву і капусту, варити приблизно 10 хвилин. Покласти в каструлю обсмажену рибу і готувати пісний борщ ще 10-15 хвилин. Посолити, поперчити, додати цукор, зелень і часник. Потримай на вогні ще хвилину і дати борщу настоятися під кришкою 10 хвилин.

Якщо ви думаєте, що в піст солянка точно «поза зоною доступу», то знайте, що насправді це не так. Можна приготувати таку пісну солянку, що буде всім солянкам солянка!

Що знадобиться? Сушені гриби — 200 г (попередньо замочити гриби в теплій воді), свіжі печериці — 200 г, квашена капуста — 150 г, свіжа капуста — 400 г, мариновані або солоні огірки — 200 г, цибуля — 150 г, морква — 150 г, томатна паста — 5 столових ложок, олія — 2-3 столові ложки, свіжа зелень — за смаком, лавровий лист — 3-4 штучки, сіль, перець, спеції, оливки — за смаком.

Замочені сушені гриби разом із водою перекладаємо в каструлю і додаємо ще 1,5 літра холодної води. Доводимо до кипіння і варимо приблизно півгодини. Ріжемо свіжі шампінйони невеликими пластинками, дрібно кришимо цибулю, моркву тремо на середній або крупній тертці, солоні огірки нарізаємо кубиками, дрібно шаткуємо капусту. Потім на олії обсмажуємо цибулю і додаємо до неї моркву. Туди ж кладемо огірки і квашену капусту. Злегка обсмажуємо. Додаємо свіжу капусту, сіль, перець, томатну пасту і тушимо 10-15 хвилин, щоб капуста стала м'якою. Кладемо свіжі шампінйони і лавровий лист у киплячий грибний бульйон. Перекладаємо тушковані овочі в каструлю, варимо 7-10 хвилин. Додаємо ще трохи солі, зелень і спеції за смаком і даємо солянці настоятися протягом 10-15 хвилин. Розливаемо по тарілках, у кожну тарілку кладемо чорні цілі або нарізані маслини.

А якщо залишилися гриби (приблизно 100 г) — це добре! Значить, у вас скоро буде дуже смачний (і навіть краще, що піс-

Борщ із пампушками.

ний) розсолюник. Отож на ці гриби ще треба 4 картоплини, по морквині, цибулині, 4 солоні огірки, корінь петрушки, пучок зелені, 2 столові ложки олії, 2 л води, сіль і спеції за смаком.

Сушені гриби залити окропом приблизно на три години, щоб вони розмокли. Потім гриби добре промити, а настій процідити. Долити води до об'єму 2 л і варити гриби приблизно годину. Цибулю дрібно порізати. Моркву і корінь петрушки потерти на крупній тертці, картоплю нарізати невеликими кубиками. Солоні огірки очистити від шкірки і нарізати соломкою. Подрібнити зелень. Спасерувати цибулю на олії, потім додати корінь петрушки, моркву і тушувати, помішуючи, 10 хвилин. Дістати з відвару гриби і додати туди картоплю. Гриби порізати, додати до овочів і тушувати 10 хвилин. Перекласти тушковані овочі в суп і варити 5-7 хвилин. Додати в розсолюник огірки, зелень і, якщо любляєте, прянощі, огірковий розсіл. Варити ще хвилину 5.

Голуби-голубці!

І нарешті настав час голубців, бо їх, звичайно, завжди хочеться, але не завжди до цього руки добираються. Треба, щоб у піст добралися. І не просто до голубців, а до пісних голубців. Їх, до речі, дуже любляють чоловіки, і якщо спеціально не акцентуєш на тому, що вони пісні, вони їх їдять аж за вухами лящити, не помічаючи цієї деталі. З таким апетитом, що можна так і самому без голубців залишитися. Готуйте і пантруйте, щоб порція була і для себе, бо дуже смачні. Ось ці, приміром, голубці з гречкою і картоплею.

Потрібно: капуста, 1,5 склянки гречки, 4-5 середніх картоплин, 3-4 цибулини, сіль, перець, олія.

Картоплю почистити, порізати на шматки, залити водою, посолити, відварити до готовності, злити воду. Розім'яти товкачем.

Гречку перебрати, промити, залити водою, злегка приварити. Цибулю чистимо, дрібно ріжемо, обсмажуємо на олії до золотистого кольору. Гречку, картоплю, цибулю висипаємо в миску. Додаємо спеції. Усе добре вимішуємо.

У капустині вирізати качан, а саму капусту відварити у підсоленій воді до м'якості (щоб при закручуванні голубців листки не розлазились, в окріп можна додати кілька краплин оцту). Капусту розібрати на листки, обрізати в них потовщення.

На дно банячка вливаємо 2-3 столові ложки олії, вставляємо дно листками капусти і крутимо голубці: кладемо фарш на капустяний лист, край голубця загортаємо всередину. Складаємо в банячок шарами, покриваємо капустяним листям. Заливаємо по рівно голубців овочевим бульйоном чи підсоленою водою і відправляємо в духовку приблизно на годину.

А горіхові голубці, для мене принаймні, — відкриття. Настільки смачне, що спішу поділитися з шанувальниками горіхів.

Капусту готуємо аналогічно до гречаних голубців. Відварюємо до готовності рис (на середню капустину — приблизно склянку). Волоські горіхи (склянку) подрібнюємо ножем чи ступкою. На олії до «рум'яності» підсмажуємо подрібнену цибулину і з'єднуємо її на патель-

ні ж із потертою морквиною. Додаємо за смажкою до рису, сюди ж додаємо і подрібнені горіхи, 3 зубчики вичавленого часнику, 3 столові ложки соєвого соусу та спеції. На розм'яшений і охолоджений лист капусти кладемо начинку і акуратно його загортаємо — «конвертом». Для соусу розводимо 2 столові ложки томатної пасти з 0,5 літра води, заливаємо ним голубці і відправляємо їх у духовку приблизно на півгодини.

Моя приятелька Наталя поділилася рецептом своїх найсмачніших голубців, які їй готувала бабуся з Волині, хоч спробувати. Голубці з кукурудзяною крупою і грибами. Потрібно: склянка кукурудзяної крупи, капуста (Наталя каже, що капуста має бути квашена, але якщо нема, свіжа також смачно вдається), морквина, цибулина, 150 г сушених грибів, 3 столові ложки олії, грибний відвар, спеції, зелень.

Квашену капустину (або ж свіжу) відварюють до напівготовності, зціджують воду, капусту розбирають на листки, зрізають товсті прожилки. Попередньо замочені свіжі гриби відварюють, нарізають тонкою соломкою і смажать із дрібно порізаною цибулькою та морквою. Кукурудзяну крупу змішують зі смаженою масою, додають петрушку, сіль, перець. Добре перемішують. Ну а далі формують голубці — на листки кладуть фарш, згортають рулетки.

Заливають водою, розбавленою на 50% відваром із грибів (для тих, хто любить, можна з ложечкою томатної пасти).

Ікру будете?

Не смійтеся, у піст також можна! Якщо вона грибна чи бурякова. Побачите: скінчиться піст, а ви все одно багатимете цю смакоту на своєму столі — перевірено. Дуже корисно і ще більше смачно!

Для ікри з буряка візьміть по буряку, цибулині, зубчик часнику, 50 г волоських горіхів, 2 столові ложки олії, столову ложку томатної пасти, паприку за смаком, чорний мелений перець, сіль за смаком.

Буряк відварити, трохи остудити, очистити і натерти на крупній тертці. Дрібно нарізану цибулю пасерувати на олії, додати натертий буряк і смажити на середньому вогні без кришки 7-10 хвилин. Наприкінці додати томат, подрібнений часник, горіхи, спеції, сіль, перемішати. Смажити ще 3-5 хвилин. Подавати ікру холодною.

Для грибноі ікри потрібно 800 г грибів (печериці, білі, асорті), по дві морквини і цибулини, пучок зелені, 200 мл води, сіль і спеції за смаком. Цибулю почистити і порізати кубиками, моркву — нашаткувати соломоку, обсмажити овочі на олії. Промити і порізати гриби, додати їх до овочів.

Через 15 хвилин зніміть з вогню і подрібніть у блендері або м'ясорубці, залежно від того, яку консистенцію ви хочете отримати. Поверніть ікру на вогонь, додайте спеції, воду, посичену зелень і потримайте на вогні ще хвилину 10.

Я не знаю, як кому, а мені дуже смакує запечена в духовці бараболька з хрумякою квашеною капустою і запашною олією. Раджу в піст скуштувати!

А головне — знати, що в піст важлива насправді не стільки тілесна їжа, як духовна. Нехай любов і взаєморозуміння будуть головними по-справжньому! ■

«Я цілком спокійний: бачу, як дівчата можуть бігти й уміють стріляти, і з оптимізмом чекаю наступних стартів. Але хотілося б, щоб уболівальники поставилися з розумінням до будь-яких результатів — і переможних, і не зовсім успішних».

Григорій ХАТА

■ БІАТЛОН

Пристрілка з промахами

Перші офіційні гонки нового сезону не принесли нашим спортсменам особливо позитивних емоцій

У минулому сезоні найкраще з українських біатлоністів на головному старті сезону виступив Сергій Семенов, який виграв на чемпіонаті світу «бронзу» в спринті.

Фото з сайту www.biathlon.com.ua.

Здобувши на Олімпіаді в Сочі-2014 «золото» в жіночій естафеті, український біатлон дістався якщо не свого максимуму, то наблизився дуже близько до нього. Як часто буває в таких випадках, після великого тріумфу настає спад.

І два сезони, що пройшли після сочинських Ігор, наші дівчата, можна сказати, переводили на лаврах у спорті все ж не можна. Опуститися з небес на землю допомагає наближення наступної за розкладом Олімпіади, котра в 2018 році пройде в південнокорейському Пхенчхані. А ще робочий процес уважно контролюють вимогливі, хоча й терплячі, уболівальники. Напевно, одним із таких фанатів вітчизняного біатлону є президент профільної федерації Володимир Бринзак, який в очікуванні нових звершень намагається просто виконувати свою організаційну роботу.

«Пхенчхан помилок не пробачить», — заявив керманіч ФБУ напередодні старту біатлонного сезону 2016/2017 років, наступним після якого буде вже сезон олімпійський. По суті, часу для експериментів в українських біатлоністів та їхніх наставників уже не залишилося. Володимир Бринзак так і каже: «Хочу бачити загальний прогрес». Традиційним місцем здачи «випускних іспитів» для вітчизняної збірної буде черговий чемпіонат світу, котрий відбудеться на початку лютого в австрійському Хохфільцені. А Кубок світу-2016/2017, перший етап якого нині триває в шведському Остерсунді, наші стріляючі лижники можуть розглядати як офіційну «пристрілку та розкатку» перед вирішальним стартом.

Дві перші гонки КС українським біатлоністам позитиву майже не принесли. У змішаній естафеті — Анастасія Меркушина, Юлія Джима, Артем Прима, Дмитро Підручний — фінішували десятими. Ірина Варвинець та Олександр Жирний, змагаючись у спринтерському «міксті», показали дев'ятий результат. Насправді обидві ці дисципліни важко назвати профільними для українських біатлоністів. Традиційно сильними для них є жіноча естафета та індивідуальні спринтерські гонки. Водночас перегони, де кожен «сам за себе», в Остерсунді призначені на середу та четвер — тоді, певно, й можна буде зробити першу оцінку готовності жіночої та чоловічої збірних України.

Відзначимо, що обидві команди до нового сезону працювали під керівництвом іноземних наставників: жінки — зі словенцем Урошом Велепечом, чоловіки — під орудою словака Юрая Санітри. Останній, до слова, проводить в Україні свій перший сезон, утім, як уже відзначалося, часу на розкатку в

нього практично немає.

Однак розпочинати «з нуля» Санітри — колишньому наставнику дворазової олімпійської чемпіонки Анастасії Кузьміної — все ж не доведеться. У його розпорядженні є і досвідчений Сергій Семенов, який, нагадаємо, на минулому ЧС виграв «бронзу», й талановитий Дмитро Підручний, який, щоправда, ніяк не може розкрити весь свій потенціал. Водночас Велепец змушений поновому налаштувати жіночий квартет, від якого, за традицією, уболівальники чекають найбіль-

ших досягнень. «У команді відбувається зміна поколінь. І це зовсім інший колектив, ніж той, який був навіть рік тому. Немає Валі Семеренко, Абрамової, Бурдиги. Замість них прийшли молоді спортсменки, котрі повинні отримати свій шанс», — заявив словенський наставник.

Варто відзначити, що повністю з біатлоном сестри Семеренко не зав'язали, і, як свідчить Володимир Бринзак, і Валя, й Віта планують своє повернення у великий спорт. Щодо Абрамової, котра в минулому році допома-

гала жіночій естафеті, то нещодавно вона отримала від Міжнародного союзу біатлоністів річну дискваліфікацію за те, що в її організмі знайшли сумнівні зривки мельдонію. «Вона стала жертвою обставин», — констатував президент ФБУ. Ну а головними учасницями жіночого естафетного квартету на старті нинішнього сезону мають стати Меркушина, Варвинець, Джима та Підгрушна, котра, до речі, через застуду не змогла помагатися в перших естафетних гонках Кубка світу. ■

■ ХОКЕЙ

Формат не дозволяє

Зіштовхнувшись з економічними труднощами, столичні «генерали» змушені відмовитися від чемпіонських амбіцій

Григорій ХАТА

Після того як, проіснувавши лише два роки, розвалилася Професіональна хокейна ліга, в Україні не полишають спроб повторного створення подібного проекту.

Утім досягти в цьому питанні стабільності та стійкості головним діючим гравцем вітчизняного хокею ніяк не вдається.

Приміром, у минулому сезоні вітчизняні клуби спробували об'єднатися «під дахом» новоствореної «екстра-ліги» (скорочено — ХЕЛ). Водночас поточний сезон уже стартував під прикриттям Української хокейної ліги.

І хоча на клубному горизонті України занадто серйозних змін не відбулося, окрім, хіба що, появи в професіональному пулі «Кривбаса» з Кривого Рогу та відмови від участі в ЧУ-2016/2017 харківської «Юності», київського «Компаньона» й фарм-клубу столичних «Дженералз» — «Рапіда», зміна титульної «вивіски» за-свідчила чергові негаразди в хокейному житті країни.

Кажуть, що ідеологом створення ХЕЛУ було керівництво київських «генералів», які на попередній чемпіонат заявили одразу двома клубами. Проте, як видно, зберегти жвавий темп подвійного «форсажу»

«офіцери» не змогли. А посеред поточного сезону взагалі ледь не зійшли з дистанції. На початку третього кола ЧУ — перед матчем з «Донбасом» — хокеїсти «Дженералз» влаштували демарш, протестуючи таким чином проти невиплати власниками клубу заробітної плати. У підсумку президент «генералів» Денис Лобановський був змушений практично повністю розпустити команду, котра розпочинала з серйозними амбіціями поточний сезон. Через місяць організаційної метушні у «Дженералз» заявили, що змушені змінити формат складу. «На зборах керівництва клубу з тренерським штабом було прийнято рішення про реформування складу команди. Свої виступи в чемпіонаті Української хокейної ліги «Дженералз» продовжить у новому форматі молодіжної команди», — йдеться у повідомленні на офіційному сайті «генералів». А причина подібних метаморфоз банальна — економічні негаразди, що виникли через призупинку діяльності підприємства, котре було основним спонсором клубу.

Як результат, столичний колектив, що наразі володіє віце-чемпіонським титулом, в одну мить перетворився з «серйозного медального претендента» на аутсайдера турніру. Відтоді, як у клубі почалися складні часи, «генерали»

Після різкого омолодження «Дженералз» більше не можуть на рівних тягатися з чемпіоном.

Фото з сайту ХК «Донбас».

не виграли жодного поєдинку — програли не тільки лідерам, а й представникам нижчого поверху турнірної таблиці, котрих, що цікаво, на початку сезону «розбирали на деталі». Утім тепер «Дженералз» самі опинилися в ролі «хлопчиків для биття». Як свідчать у клубі, днями їхня молодь отримала майстер-клас від чемпіона, програвши «Донбасу» в Дружківці з рахунком — 0:6.

На початку сезону здавалося, що після приходу в чемпіонат конкурентного «Кривбаса» в українській першості буде цікавий «плей-оф» — із чотирма майже рівними за силою командами. Утім, схоже, як і в минулому сезоні, імена призерів стануть відомими вже після завершення «регулярки». ■

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. «Донбас» — «Дженералз» — 6:0, «Донбас» — «Білий барс» — 7:1, «Дженералз» — «Кривбас» — 3:4 Б, «Витязь» — «Кременчук» — 5:7.

Турнірне становище: «Кременчук» — 51 (22 матчі), «Донбас» — 48 (20), «Кривбас» — 42 (21), «Дженералз» — 25 (19), «Витязь» — 11 (20), «Білий барс» — 6 (20).

■ ХРОНІКА

Шахи

У матчі за титул чемпіона світу чинний володар шахової корони Магнус Карлсен та претендент Сергій Карякін зіграють «тай-брейк». Остання з 12 класичних партій завершилася вничю, на котру норвежець та росіянин погодилися після 30 ходів. Загальний рахунок у матчі — 6:6. ■

СТРИЛИ АМУРА

Заступитися за Мег

Молодший син принцеси Діани зустрічається з американською акторкою Меган Маркл

Аліса КВАЧ

Як відомо, британці обожають королівську родину, тому всі потенційні нові мешканці Букінгемського палацу проходять доскільний «фейс-контроль» не лише королеви Єлизавети, а й усієї британської спільноти. Тож чутки про роман молодшого сина принцеси Діани з американською акторкою Меган Маркл настільки підігрили інтерес публіки, що принц Гаррі був змушений звернутися до публіки з проханням бути стриманішими у своїх оцінках його вибору і поважати його право на приватне життя. Його позицію підтримав і принц Вільям, який заявив, що королівська родина обговорювала стосунки брата із Меган і схвалює його намір захистити тих, хто йому близький.

Із Меган Маркл принц Гаррі познайомився влітку цього року в Британії, куди актриса приїхала з промо-туром нового сезону серіалу «Форс-мажори». А кілька днів тому Гаррі оприлюднив звернення з проханням не ображати його обраницю, особливо расистськими коментарями — мама Меган аф-

роамериканка, хоча дівчина явно пішла «в тата».

До речі, сама актриса теж може постояти за себе. В 11 років вона написала листа тоді першій леді Гіларі Клінтон зі скаргою на рекламу виробників мила, яка, на її думку, несправедливо визначила місце жінки на кухні. І рекламу таки прибрали. Зараз Меган бере активну участь у кампаніях проти гендерної дискримінації, співпрацює з благодійними організаціями, які підтримують дітей, а також є власником бренду і головним редактором сайту The Tig, що розповідає про стиль життя, моду, харчування і подорожі.

Утім заступництво принца Гаррі можна сприйняти і як протест джентльменство. Не так давно ЗМІ поширили інформацію, що Меган Маркл буде супроводжувати принца Гаррі на матчі з регбі між командами Англії та Південної Африки, однак Гаррі з'явився на стадіоні в компанії княгині Монако Шарлен. Та й Меган три

Меган Маркл.

роки тому розлучилася зі своїм першим чоловіком, кінорежисером Тревором Енгельсоном. А таке в королівській родині не вітається.

реїхали до США, коли вона була ще дівчиною.

Зал привітав дівчину аплодисментами. І хоча корону першої красуні Халіма не отримала, від журналістів у неї не було відбою. «Той факт, що я ніколи не бачила на конкурсах краси жінок у буркіні, не означає, що я не можу стати першою», — заявила вона в інтерв'ю радіостанції Minnesota Public Radio.

Її приклад може надихнути і мусульманок Франції почати боротися за свої права. Як відомо, тут діють закони, які забороняють мусульманкам носити у публічних місцях хіджаби та інші національні одяги. До речі, представники ООН звернулися до французького уряду з рекомендаціями призупинити їхню дію, оскільки така заборона «лише підсилює міграційну ворожнечу».

НОВА МОДА

Не бікіні, а буркіні

Учасниця конкурсу краси Міс Міннесота вийшла на подіум у мусульманському вбранні

Ната НЕТУДИХАТА

Краса і мода — поняття дуже відносно і мінливе. І часто революціонери в цій галузі, які спочатку шокують, стають законодавцями моди.

От і учасниця конкурсу краси Міс Мін-

несота, 19-річна Халіма Аден, шокувала журі і глядачів, вийшовши в конкурсі купальників не в традиційному бікіні, а в хіджабі та буркіні — купальному костюмі мусульманських жінок, який повністю закриває руки, ноги і тулуб. Сама Халіма народилася в таборі для біженців на кордоні Сомалі і Кенії, і її батьки пе-

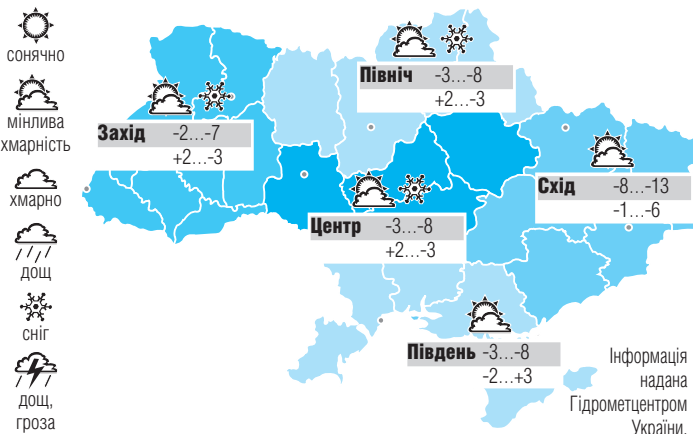
ПОГОДА

1 грудня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, мокрий сніг, місцями налипання мокрого снігу. На дорогах місцями ожеледиця. Вітер південно-західний, 7-12 м/с. Температура вночі -4...-6, удень -1...+1.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, помірний сніг.
Славське: вночі -2...-4, удень -1...+1. **Яремче:** вночі -3...-5, удень 0...+2. **Міжгір'я:** вночі -2...-4, удень -1...+1. **Рахів:** вночі -3...-5, удень -1...+1.

29 листопада висота снігового покриву становила:
Славське — 4 см, **Плай** — 14 см, **Міжгір'я** — немає, **Рахів** — 2 см, **Івано-Франківськ** — 2 см, **Яремче** — 1 см, **Пожежевська** — 8 см.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua
Коректорська група: (044) 454-87-53
«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:
новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povny4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

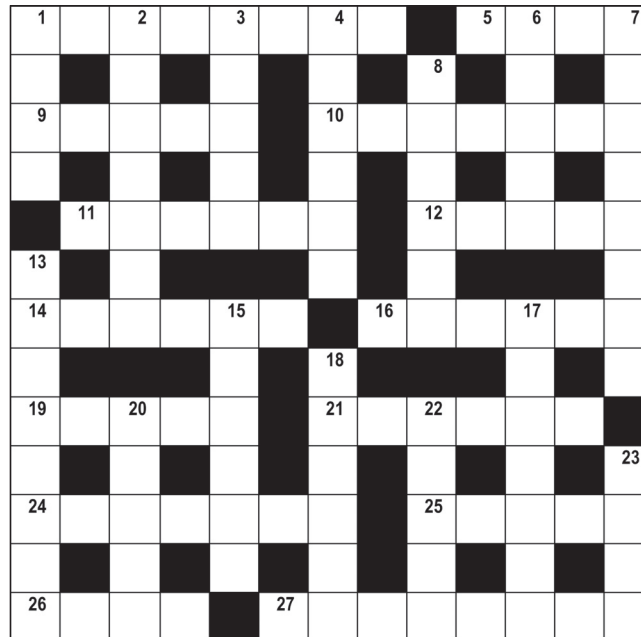
Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були!», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві Зам. 3009153
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 906
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734

«Україна молода» розповсюджується в київській мережі ресторанів «Піца Челентано»

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №148

По горизонталі:

1. Чотириколісний візок на довгих розворах для далекої дороги.
5. Український боксер, олімпійський чемпіон.
9. Комедія Ельдара Рязанова.
10. Ситуація в боксі, коли суперник падає, але знаходить сили продовжити бій.
11. Підставка, на якій художник або скульптор встановлює картину або скульптуру.
12. «Житло» для джина із казки про Аладдіна.
14. Найманий робітник.
16. Одне з головних єврейських релігійних свят.
19. Частина боксерського поєдинку.
21. Найбільше озеро Європи, розташоване в Росії.
24. Райцентр на Волині.
25. Чорний птах, який вважається тотемом у багатьох народів Сибіру та індіанців Америки.
26. Холодна зброя, яку святити гайдамаки під час Коліївщини.
27. Один із побратимів Хотимгорошка.

По вертикалі:

1. Одна із головних рік Месопотамії.
2. Старовинний, рідкісний предмет.
3. Райцентр на Чернігівщині, де було встановлено перший у світі пам'ятник Миколі Гоголю.
4. Лікарська рослина.
6. Судомо, корчі.
7. Місто і провінція в Афганістані, де розміщувався обмежений контингент

радянських військ.
8. Шматок сухого дерева, що загнався під шкіру.
13. Корінний житель краю.
15. Американський штат.
17. Столиця Закарпаття.
18. «Гей, там, нагорі Січ іде. Гей, малиновий стяг несе. Гей, малиновий, наше... товариство, гей, марширує — раз, два, три» (пісня).
20. Предмети, призначені для запрягання коней чи волів.
22. Вищий орган влади в низці ісламських держав; також титул глави цього органу.
23. Представник престолюду, який намагається поводитися, як аристократи.

Кросворд №147 від 29 листопада

Наступний номер «Україна молода» вийде в п'ятницю—суботу, 2—3 грудня

ПРИКОЛИ

Життя в під'їзді було спокійним, поки дружина не помітила, що наша сусідка мие сіддці моїми трусами.

Два чоловіки зустрічаються на тому світі.

Перший запитує: — Як ти сюди потрапив? — Упав із чотирнадцятиповерхового будинку. А ти? — Дивитися треба, куди падаєш!

Учора виграла суд у ДАІ. Я їм довела, що на швидкості 270 км/год. неможливо розгледіти знак 40.

Люба, чому ти нарізаєш хліб різного розміру? — Ти ж сам учора говорив про

різноманітність у їжі!

Приходить чоловік у швейцарський банк:

— Дайте на рік кредит у сто доларів.
— Будь ласка, під три відсотки річних і необхідна застава.
— Немає проблем. Ось у дворі 600-й «Мерседес» стоїть, ось ключі.

Приходить через рік.
— Ось сто три долари, давайте машину.
Йому підганяють машину, віддають ключі й запитують:
— А навіщо тобі потрібен був кредит?
— А де ще я за три долари на рік стоянку знайду?